

„Beteljesült – legalábbis formailag – Jézusnak a nyilvánosságra utaló szava, amely szerint amit fülbe sűgva mondanak, azt a háztetőkről hirdetik majd...”
Titkosszolgálat és titkos szolgálat
▶ 3. oldal

„Nem fogjuk megkérdézni a sarki ház tulajdonosától, tisztában van-e vele, miért pazarolja az áramot. Inkább morgunk, és azon morfondírozunk, elő se vesszük az ablakba tehető kis mécsesünket.”
Az égi jóság benne jó ▶ 7. oldal

„Más szellemiségű iskola, ami nekem valósággal lelki felszabadulást jelentett. Úgy éltem meg, hogy végre jó helyre kerültem. Ez olyan energiákat szabadított fel bennem, amelyeket a diákok közötti jobb munkára tudtam fordítani.”
Interjú Sándor-Keresztély Ferenc kitüntetett tanárral
▶ 9. oldal

Melléklet:
Útitárs – magyar evangéliumi lap

SZÁNTÓ VILMOSNÉ

Adventben járunk

Éj van, sötétség. Kis gyertya lángja riadtan lobban az éjszakába.
De üzenet jön: nem kell, hogy féljen, a fény akarja: lángoljon, égjen, mert szükség van rá! Sötét világunk fénylő reménye: karácsonyt várunk.

Nyirkos alagút. Tán vége sincsen; rémek susogják: nem jutsz ki innen!
De szelíd hang szól: nincs okod félni! Van, aki megment – merj hát remélni! Már úton van értünk égi királyunk – igaz és hű ő! Karácsonyt várunk!

Az út göröngyös. Sötét az éjjel, de lásd, világít a messzi fényjel, hogy csak lépj bátran; ott, Betlehemben érted jött földre az Isten-ember. Valósággá lett várakozásod, mül' a sötétség, és őt meglátod! Ma még homályos adventben járunk, de nem csüggedünk el. Karácsonyt várunk!

Milyen jó várni bízva, remélve: homályt elúzi karácsony fénye.

Úgy jött el Jézus, mint védtelen gyermek, hozta magával a nagy kegyelmet: Szeret az Isten! Önmagát adja, hogy ki hisz benne, és befogadja, szabad lehessen, emberül éljen, híven szeressen, és jót reméljen.

Jöjj hát szívünkbe, égi királyunk!
Adventben élünk – karácsonyt várunk!

Az Úr érkezése elé

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

Advent idején Isten mindig megállítja és kérdezi népét, egyházát, a világot. Kérdez arról, hogy miként érkezünk az ünnepi időszakba, milyen út áll mögöttünk, és milyen erőnlétben vághatunk neki az előttünk álló szakaszhoz. A „Készítetek utat az Úrnak!” felszólítás elválaszthatatlan attól, hol és hogyan is állunk mi magunk, hiszen az Úr hozzánk érkezik, az épülő útnak bennünket kell összekötnie vele.

Hogyan is állunk hát? Az elmúlt hónapokban számos baleset történt nagy építkezéseken szerte az országban olyan módon, hogy a felállított daru nem bírta el a szabályos méretű terhelést, és a magasba emelt súly az emelővel együtt – kisebb-nagyobb károkat, olykor tragédiákat okozva – a földre rogyott. Az elégtelen alátámasztás, a kapkodó felületeség, a fenti megterhelés és kilengés kihagyása a számításból súlyos, olykor végzetes „toronyhibának” bizonyul.

Aligha kerülhetjük ki az idei adventben az azzal való szembesülést, hogy amikor Isten kérdez, a legtöbbször ki fog derülni: túlterhelt a felépítményünk. A szív és a fej magasában záporoznak a gondok, hatalmas érzelmi kilengések veszélyeztetik a talpon maradást, nyomasztó gondolatok kavargása billent ki minket a helyünkből. Nehéz lesz a szív, agyonterhelt a fej, miközben a térdek már-már rogyadoznak. És csekély vigasz nekünk, hogy mindenkinek ezt diktálja manapság az élet, hiszen szinte mindent át kell építeni – amikor azt érezzük, hogy fejnehéz, sőt szívnehéz keresztények lettünk, amikor a mázsás terheket alig, olykor egyáltalán nem tudjuk már letenni, s azok elveszik tőlünk a hit bizakodását, a szeretet örömet, az Urat és bennünket összekötő út építésének nyugodt ritmusát.

A helyzetfelmérés legmeggrázóbb felismerése leginkább mégis az, hogy többnyire nálunk sem a terhelés túlméretezett, hanem az alátámasztás áll gyenge lábakon. Fejben akarunk mindent megoldani, tervezetekben és elméletekben, de elhanyagoljuk a megvalósítást. Nagy erőfeszítéssel, szép szavakkal próbálunk szeretni, holott szeretni nem szájjal kell, hanem cselekedettel és valóságosan. Agytrösztöket és szívcentrumokat hozhatunk létre számítógépes adathalmazokkal és internetes szavazásokkal, ha viszont mindez nem teremti közöttünk valódi közösséget, semmi hasznát nem származik belőle. A gyenge alátámasztás veszélyezteti legjobban az eredményt, a munkát, az egész közösséget.

Ézsaiás erős adventi kiáltása: „...tegyétek erőssé a roskadozó térdedet!” (35,3) ezért éppen arra fordítja a figyelmet, hogy az ünnepi időszak nemcsak a szív és a fej, hanem

a lábak ünnepe is! Lábaké, amelyek olykor gondolkodás nélkül is készek elindulni a másikat felkeresni, szegénységbe vagy hitelenségbe belépni, a szükséges segítséget és a kö-

”Lábaké, amelyek tényleg elindulnak a szív gondolata és imádsága nyomán, és élővé teszik a bennünk lakozó hitet, a templomokhoz tartozó közösséget. Lábaké, amelyek a járatlanban is utat akarnak taposni az Úr érkezése, az evangélium öröme felé.

zösséghez tartozás érzését elvinni. Lábaké, amelyek tényleg elindulnak a szív gondolata és imádsága nyomán, és élővé teszik a bennünk lakozó hitet, a templomokhoz tartozó közösséget. Lábaké, amelyek a járatlanban is utat akarnak taposni az Úr érkezése, az evangélium öröme felé.

Mit olvashatnánk fel karácsonykor, ha a pásztorok nem írták volna meg fürge lábakkal az öröm evangéliumát Betlehem felé? Ha a napkeleti bölcsék inkább konferenciáztak volna felfedezésükről ahelyett, hogy engedelmesen elindultak volna a csillag nyomában? Ha valóságos, emberi lábakon el nem indult volna felénk Isten mérhetetlen emberszeretete a hozzánk érkező Üdvözítőben?

Ezért elképzelhetetlen olyan advent és karácsony, amikor a lábak tétlenek maradnak. Amikor nem viszik el a szívet és a fejet is a templomba, amikor nem indulnak el beteget, időseket, elhanyagoltakat, „talomba tetteket” meglátogatni. Mert a lábak engedetlensége, roskadozó tétlensége és gyengesége ellensége az evangéliumnak, pusztítója Isten népének, veszélyeztetője a terhekkel egyre nehezebben küzdő egész felépítménynek.

Csak az adventi járású lábak vihetnek minket el az ünnepig, csak ezeknek van esélyük és ígéretük a megérkezésre. Ahogyan az evangéliumok tudósítása is arról szól, hogy az érkező Úr felé utat taposók hajthatták csak meg – talán fáradt, mégsem roskadozó – térdüket az üdvözítő szeretet csodája láttán a kis Jézus előtt. Vajon mondhatja-e ezek után a fej vagy a szív a lábakkal: nincsen szükségetem rátok?

A szerző egyháztörténész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense

180 éves a penci evangélikus templom

▶ **Ne késsz jót tenni a rászorulóval, ha módodban van, hogy megtedd! – Avagy a favágástól a lelkigondozásig címmel, az ökömené jegyében tartottak csendnapot múlt szombaton a penci evangélikusok. A gyülekezet másnap, december 5-én – az egyházkerület püspökének szolgálatával – ünnepelte műemlék temploma felszentelésének száznyolcvanadik évfordulóját.**

A hit, az elhívás, a diakónia és a bizonyágtétel témáival foglalkozó csendesnap nyitányaként *Szeverényi János* országos missziói lelkész tartott evangélizációt, majd *Rolik Róbert* váci-deákvári plébános mutatott előadásában Krisztusra. Délután *Sellyei Imre* baptista lelképásztor helyezte a gyülekezet szívére az egymásért való felelősség fontosságát, *Sztojanovics András* evangélikus lelkész, a Sarepta Evangélikus Szeretetotthon igazgatója pedig a szeretetszolgálat gyakorlatát ismertette. Záróhítatában a penci gyülekezet lelkésze, e sorok írója a hit és a cselekedetek összefüggéséről beszélt.

A csendesnap jó előkészítő volt a vasárnap ünnepi istentiszteletre,

amelyen *dr. Fabiny Tamás* Mal 3,1–7 alapján hirdette Isten ígését. Az Északi Egyházkerület püspöke – a többi között – azt hangsúlyozta, hogy miközben jó várni adventben az Urat, nem mindegy, hogy milyen lelkülettel vagyunk egymás iránt.

FÓTO: KOVÁCS ISTVÁN

Az úrvacsorai testvérközösség után ünnepi közgyűlésen hangzottak el köszöntések az évforduló alkalmából. *Klenyánszki Dániel* gondnok arra mutatott rá, mennyire fontos a templom a gyülekezet életében, *Di-*

an József, a csövári anyagyülekezet felügyelője (egyben Csövár polgármestere) pedig elismeréssel jelentette ki, hogy tapasztalata szerint a penci gyülekezet életében mindig adódik valami építő alkalom.

Benczúr László egyházkerületi felügyelő a száznyolcvan éves templomról mint épületről szólt, és méltatta az építető elődök kiváló munkáját. *Fabiny Tamás* püspök elmondta, hogy jó látni a hajlékot megtöltő mosolygós arcú gyülekezetet, és azt kívánta, hogy a penci maradjanak továbbra is hűek egyházukhoz és Istenükhöz. A püspök külön kiemelte, hogy bár Penci csak háromszázhusz lelkes gyülekezet, de nagyra értékeli, hogy ha adakozni kellett – akár az árvízkárosultak, akár a vörösiszap-katasztrófa sújtotta települések áldozatai javára –, akkor Penci az élen járt.

Az ünnepi együttlét közös presbiteri ebéddel zárult.

■ DR. FISCHL VILMOS

Oratio oecumenica

Mennyei Atyánk! Te, az Úr vagy a mi Istenünk, aki naponként kihozol minket a bűneink, a félelmeink, a reménytelenség szolgátságának házából. Hálát adunk neked, hogy irgalmad nagyobb a bűneinknél, gondviselésed a félelmeinknél, vigasztalásod a reménytelenségünkkel.

Advent idején, a karácsonyi előkészületek sodrásában különösen is hajlamosak vagyunk a közelgő ünnep *külsőségeire* tekinteni. Segíts minket, kérünk, hogy az ünnepben megtalált lényeg, jelenlét és szeretet megélése tükröződhessen minden előkészületünkben.

Köszönjük, hogy az adventi időszak felénél megállhatunk, visszanehezünk a megtett útra hálaadással és bűnbánattal. Köszönjük mindazt, amit eddig adtál nekünk. A veled való találkozásokat, az útítársakat. Az ünnepváró gyülekezetet, családjainkat, barátokat. Köszönjük, ha valakinek segíthettünk, vagy adhattunk valamit, és köszönjük a másoktól kapott segítséget. Segíts, kérünk, hogy amit elhibáztunk vagy elmulasztottunk, még jóvá tudjuk tenni az ünnepig. Segíts, hogy akikkel nem beszélünk, akikkel találkozási elfordítjuk a fejünket, most adventben legalább a tekintetünk találkozhasson, és valami elkezdődhessen közöttünk. Köszönjük, hogy a hétről hétre eggyel több adventi gyertya fényénél egyre erősebb lehet közelséged érzése, öröme bennünk, közöttünk.

Könyörgünk azokért, akiknek valami okból advent a legnehezebb időszak az évben. Akik ilyenkor még sötétebbnek látják saját sorsukat az ünnepi díszletek és mások ünnepre készülésének fényes hátterén. Te nem feledkezel meg róluk, kérünk, add, hogy mi se feledkezzünk meg.

Könyörgünk a munka, betegség, börtönbüntetés vagy bármi más miatt családjaitól távol lévőkéért. Könyörgünk a szeretteiket, munkájukat, otthonukat, egészségüket elveszített embertársainkért. Kérünk, hogy az ideai advent mindenki számára közeledés lehessen az akaratod, szereteted szerint való, teljes élet felé. Add, hogy ennek cselekvő munkásai lehessünk magunk is. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Krisztus nem fegyverrel és földi hatalommal akarta meggyőzni a világot, hanem az igével. Ezért jött minden külső dísz nélküli egyszerűségben, bár a testi ember főként erre néz. Innét van az is, hogy Mózes, próféták, papok és levíták után nem angyal következett, hanem megint csak egy ember, János, de aki, mint Krisztus is mondja, mégis nagyobb volt prófétánál. Nem hívatlanul jött vagy magától. Isten küldte Fia előtt, hogy kopogtasson, ébresszen, mondván: Tárjatok ki kaput, ajtót, itt a rég várt Szabadítót. Ébredjetek, lám feltetszett az új nap. Emberré lett az örök Isten. Talpra, míg nem késő! – Neve is sokat ér: *János*, azaz kegyelemben gazdag. Nem lehetett csak úgy vaktában elnevezni. Olyan nevet kellett kapnia, amely magán hordja, amit kifejez.”

▶ Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

ADVENT HARMADIK VASÁRNAPJA – 5MÓZ 5,6A.7-10

Krisztus tanúkat küld maga előtt

Menthetetlenül indulatossá válok, ha regényesített Bibliát olvasok, hallok vagy látok. Még akkor is, ha netalán jó szándék vezet azokat, akik a Szentírás szükségességét szeretnék könnyebben érthetővé hígítani, a vélt „fehér foltokat” kitölteni. Most mégis szabadjára ereszttem a fantáziámat, noha tudom, hogy igénkben a törvényen és nem a körülményeken van a hangsúly.

Próbálok elképzelni Áron istenszobrának körülményeit. Látom azt a szokatlan készsége, ahogyan a nők szedik le magukról kedvenc ékszereiket. Látom a nyersanyaggá lefokozott aranykupacot. De nem tudom elképzelni, hogy ne szóltak volna bele a kivitelezésbe. Joggal mondhatták: az enyéből is készül, nekem is lehet beleszólásom. Áron pedig maga és népe intenciója szerint kontrádkodik. Talán ide is érvényes 2Móz 32,35 ítélete: „*A nép elvadult, mert Áron hagyta őket elvadulni.*”

Ami elkészült, borjúformára sikeredett, egyiptomi emlékek hatása alatt. Nem olyan nagy, nem is annyira mutatós, mint az „etalon” Áron és népe mégis elégedett, mert a szobrász felszabadult a rá nehezedő nyomás alól, a népek pedig volt mit körül-táncolni. Kicsi ugyan az isten, de ez a jó: emberméretű. Nem nő föléjük, közéjük való. Hordozni sem nehéz. Megfelelő.

De ideje elzárni a fantázia csapját. A regény lehet érdekes, mégis a tény-

re kell figyelni: Isten gondoskodik tanúkról, hogy ne a kívánságaink, vágyaink öntőformájából várjuk a privát istenünket. Ha így teszünk, megisszuk a levét (2Móz 32,20).

Mózes az egyetlen, igaz Isten tanúja. Nem szabad Áron és Mózes személyében a pap és a próféta szükség szerű ellentétét látnunk. Mózes, a tanú, éppen elég példát szolgáltat ennek a feltevésnek a tarthatatlanságára. A tanú azért erős és hajthatatlan, mert a gazdája erős és irgalmas. Attól hiteles, hogy Isten szentségéről és irgalmasságáról vall. Saját szentségtelenségét is Isten irgalmára bízza.

A vasárnap evangéliumában is tanúról hallunk. Méghozzá Jézus szájából. Keresztelő Jánosról van szó, a bebörtönzöttről. Azért rab és halálra szánt, mert Heródes szemére lobbantotta vétékét. De Isten akaratát való tanúskodásának máshol van a csúcsa: ott, ahol Jézus Krisztusról vall. Tanúságtétele minden vasárnap felszendül az úrvacsorai oltárnál: „*Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világot bűnét!*” (Jn 1,29)

Nem rettenthetetlen hős, bizonytalankodását sem szégyenli, nem hivatkozik arra, hogy tanúskodása nyomán tanítványjelöltek sora indult Jézus felé. A tanú rászorult a pártatlan Tanú üzenetére: ne a maga sorsának alakulásából ítéljen Jézusról. Ne kétkedjen: nem tévedett, tanúskodásával nem hamarkodta el a dolgot,

A VASÁRNAP IGÉJE

másokat sem vezetett félre. Megtette a dolgát.

Krisztus Isten irgalmáról tanúskodik. Jánosra is áll, amit Krisztus mással tesz. Menjen az útján békeességgel, az Isten Báránya az elbizonytalanodott tanú nyomorúságát is hordozza. Mögötte is az Úr az erős. A Tanú tanúskodik a tanúról. Azok előtt is, akik Keresztelő elbizonytalanodása hallatán hajlamosak lennének feledni, ki nek a tanúskodása nyomán indult Jézus felé. Vagy a maguk nyomorúságát próbálják mentesíteni azzal, hogy még Keresztelő sem volt ment a megingástól, kételyektől.

Krisztus az igazi Tanú, akinek a hűségét és irgalmát semmiféle hitbéli elbizonytalanodás nem írhatja felül. Ő „tud és akar segíteni” (Énekem az Úr 7,3). Nem veti meg, nem szégyelli, nem írja le gyötörde kérdező tanúját, hanem magához öleli. Azokkal együtt, akiket a tanú elbizonytalanodása a maguk Krisztus-hitének az elbizonytalanodásához vezethetne. Nem lehet betelni a Zsidókhoz írt levél krisztológiai csodálatos vallomásával: „...nem szégyelli őket testvéreinek nevezni...” Népét így mutatja be Istennek: „*Íme, itt vagyok, én és a gyermekek, aki-*

ket az Isten adott nekem.” (Zsid 2,11.13) Még a megroggyant hitű tanút is a magának vallja Krisztus!

Az epistolában Pál is tanúnak vallja magát, munkatársaival együtt. Nem magánvallalkozásba kezdtek Krisztus hirdetésével, Krisztus maga rendelte őt és őket tanúként. Ezért olyan öntudatos a hangja. Hűséges, és hűséget remél. Mércéként az egyetlen tekintély mércéje elé áll. Nem veti meg a gyülekezet véleményét, hanem arra inti őket, hogy magukat is az érettük is tanúskodó Krisztus irgalmára bízzák.

Advent harmadik vasárnapján az eljött, a köztünk lévő és a dicsőségben eljövendő Krisztus a „tanúk fellegével” vesz körül bennünket. Általuk ő maga tanúskodik irgalmas hatalmáról. Ne vessük meg tanúit esendő voltuk miatt. Krisztusért hallgassunk rájuk, amíg Krisztus el nem jön, hogy tanúit leváltva ölelte hajoljon meg minden és mindenki.

■ FEHÉR KÁROLY

Imádkozzunk! Urunk, áldunk mindazokért, akiknek a tanúskodása nyomán magad felé vonzottál bennünket. Köszönjük, hogy népedet is arra szánod, hogy rólad valljon. Bocsdát meg bizonytalankodásunkat és engedetlenségünket. Irgalmodd tedd egyházzadat szavahihető tanúddá, hogy amikor eljössz, ne ellenünk, ítéletünkre kelljen tanúskodnod. Ámen.

Istennek szent Fia

CANTATE

nekultúra jegyeit viseli magán. A dallam ismertségét és közkedveltségét jelzi, hogy 1501 óta a cseh testvérek cseh nyelvű énekeskönyveiben is szerepel.

A német és a magyar énekeskönyv dallamvariánsa néhány helyen eltér egymástól. A hat szótagú sorokból álló, hatsoros strofa lendületet adja, hogy a sorok ritmusa lényegében azonos: négy rövidebb hang után következik két hosszabb, az első hangon (többnyire) melizmával. A dallam oszlopoi az alaphang (esz), valamint a felső és az alsó dominánshang (b' és b). Zeneileg három részre tagolódik. Az első rész hármashangzat-felbontás után skálamenettel érinti az oktávot, majd egy módosított hanggal a domináns hangnembe modulál. A második rész a hangterjedelem középső részét veszi igénybe, és az alsó dominánssra hajlik le. A harmadik rész kezdeté hasonlít a dallam indulására, majd fel-le lépegetve éri el az alaphangot.

Ugyanerre a dallamra még egy – szintén cseh (huszita) eredetű – adventi verset énekelhetünk: az *Itt a drága idő* (EÉ 134) gondolatmenete sokban hasonlít most tárgyalt énekünkre. Mindkettő énekkincsünk legértékesebb rétegéhez tartozik. Énekeljük minél gyakrabban!

■ ECEDEI ZSUZSA

Útegyengetés

Advent harmadik vasárnapján magunk előtt látjuk Keresztelő Jánost, aki megtérésre szólítja fel a sokaságot. Akik pedig az új élet útjára

akarnak lépni, azokat belemeríti a Jordán vizébe. Mai énekünk ezért emlékeztet bűneinkre, és ezért hirdeti nekünk a földre jött Üdvözítő kegyelmét, aki által van bűnbocsánat és szabadítás.

A reformáció korában írt szöveg az egyház megváltásról szóló tanításának tömény teológiai összefoglalása. Csupán az első versszak tanulmányozása kimeríthetné e rövid meditáció lehetőségeit. Megjelenik benne Jézus istenfűsága, a helyettes áldozat kérdése, az Úr Szolgája teológia, valamint a bűnről és a megváltásról szóló tanítás.

Az ének további versei személyesé teszik számunkra ezt a dogmatikai alapvetést. Aktualizálja az ének adventi várakozásunkat azzal a biztonyságtétellel, hogy Jézus „még ma is jön hozzánk”. Ezért egyengeti az utat közöttünk s a közeledő Megváltó között, hogy semmi ne akadályozza a találkozást. Ezt az útegyengetést így fogalmazza meg az ének írója: Jézus „Tanít kegyelméből, / Hogy megtérjünk bűnből”. Teszi ezt úgy, ahogy tette földi életében: szavaival, példázataival, az irgalmasság cselekedeteivel.

Hogyan válaszolhatunk Jézus közeledésére? Mi a tanítás helyes „visszajelzése”? Erről énekel a harma-

dik versszak: „valóságos hit és igaz reménység”. Ez a keresztény ember kötelessége és lehetősége.

Sajnálatos módon Johann Horn szövegéből a magyar fordításban kimaradt két versszak, amelyek a személyes megváltástudatot erősítik azokban, akik ezt az éneket szívből zengik az Úrnak. Csak tartalmilag idézem a harmadik versszak után következő sorokat: „A szentségekben saját magát adja nekik eledelül [ti. azoknak, »kik őt nem szégyenlik«], hogy szeretetét és jóakarát velünk tudassa.” Így válik világossá a hívó ember számára, mit is jelent Jézus valóságos jelenléte ebben a világban. Aki ugyanis tudatában van bűnös természetének, és vágyakozik a szabadításra, annak az élete szüntelen advent: várakozás Jézus megváltó kegyelmének közeledésére, amely felébreszti benne a reményt az újonnan születésre és az örök életre.

Az ének második fele az eljövendő advent felé fordítja figyelmünket. Így hangzik a másik kimaradt versszak tartalmi fordítása: „Hamarosan eljön utolsó napjuk, amikor lelkiüket a gonosztól megszabadítja, s őket az angyalok kórusához vezeti.” Ez az Útegyengető feladata: elvezetni minket a mennyei Atyát dicsőítő seregébe.

S hogy ki ez az Útegyengető? Isten Szentlelke, akit maga Jézus küldött el hozzánk, hogy „szívünket józan vigyázásra készítse el”. Két advent között élünk: ismerjük a földre jött Jézust, hozzá ragaszkodunk, és várjuk a vele való boldog találkozást.

■ VETŐ ISTVÁN

Nyugdíjas lelkeszek adventi együttléte

► A decemberi hóesés, a csúszós utak ellenére szép számban gyülekeztek és üdvözölték látható örömmel egymást a Déli és az Északi Egyházkerület nyugdíjas lelkeszei és házastársaik az elmúlt hét péntek délelőttjén a Rózsák terei evangélikus kollégiumban. Az immár hagyományos adventi találkozón elsőként **Bence Imre**, a Budai Egyházmege esperese köszöntötte az idős szolgatársakat. Az eseményen részt vett a két egyházkerület püspöke, **Gáncs Péter** és **dr. Fabiny Tamás**, valamint **Győri Gábor**, a Pesti Egyházmege esperese is.

Az adventi gyertyafény mellett több mint ötven résztvevő emlékezett meg az elmúlt évben előrement szol-

és emeljétek fel a fejetekeket, mert közeliedik a megváltásotok” (Lk 21,28) – alapján tartotta meg áhítatát. „Sokszor előfordul az ember életében, hogy gond, nyomorúság görnyeszti, vagy akár külső hatalom akarja fejét meghajtani. Ennek a korosztálynak a lelkeszeitől különösen is elvárták életük során, hogy lehorgasztott fejével járjanak. De Jézus szava minden helyzetben arra biztat, hogy emeljük fel fejünket, és őreá tekintünk, aki a megváltást hozza számunkra. Isten lehajol hozzánk, és felemel akkor is, ha még a fejünket sem tudjuk felemelni” – mondotta a püspök.

Károlyfalvi Zsolt, a találkozónak helyet adó kollégium igazgatója is köszöntötte a nyugdíjas lelkipásztorokat, majd az ott lakó diákok – **Szonda Panni** és **Gabi** zenével, **Kosera Lili** szavalattal, **Perecsenyi Patrik** búvészműtárványokkal – adtak kedves, élvezetes műsort.

dig nem láttam a világot” felismeréstől hajtva utazni kezd; megint más az egészségével kezd el fokozottabban törődni; és van, aki a család, az unokák felé fordul. Az aktív életből a nyugdíjaskorba való átlépés a férfiak számára nagyobb trauma, és egy lelkesz számára talán még nagyobb – állapította meg az előadó. „Az évek múlásával egyre tisztábban látom a dolgokat” – idézte fel ugyanakkor egy idős lelkesz mondatát, aki hozzátette: „Ez a tisztábban látás segíthet a belső tisztulásban, s e belső tisztulásával taníthat, tanít a lelkesz.”

„Miközben átadjuk tanításunkat a fiataloknak, kérdés, hogy mit viszünk át a túlsó partra. A kettő nem megy egymás nélkül... Készülni kell a nyugdíjaskorra... Menni kell tovább – talán egy új úton...” – az előadás utáni hozzászólások híven tükrözték a hallgatóság érdeklődését. „Ha mi a

gatársokról. „Imádkozunk elhunyt testvéreinkért, de egymásért is, tartunk a kapcsolatot egymással, amíg lehetséges, amíg itt vagyunk” – kérte **Missura Tibor**, a megemlékezés vezetője.

Fabiny Tamás az alkalomra szóló meghívó ígéje – „Egyenesedjétek fel,

A lélek ajándékainak átadása a fiatalabbaknak címmel tartott előadást **dr. Schneller István** egyetemi tanár, az Evangélikus Hittudományi Egyetem mesterszakos hallgatója. Négyféle modelljét mutatta be az öregkor megélésének. Van, aki feladatokat, munkát vállal; más az „ed-

fény felé tartunk, akkor egyre több fényt kellene bennünk látniuk a fiataloknak” – mondotta a téma zárásaként **Gáncs Péter**.

A találkozó végén az egyházkerületek vezetői ajándékokat adtak át, és ebédre invitálták a résztvevőket.

■ WISZKIDENSZKY ANDRÁS

2017 FELÉ

Lutheránus kincsek kattintásnyira

► **Tematikus Evangélikus naptár 2011-re, sikeres vallási néprajzi konferencia, a Magyar Evangélikus Digitális Könyvtár első lépései, pályázat középiskolai újságok megjelenítésének támogatására, elfogadott logó- és arculatterv-pályázat – többek között ezekről a konkrét lépésekről számoltak be, illetve hoztak döntést a Magyarországi Evangélikus Egyház reformációi emlékbizottságának tagjai a legutóbbi, december 1-jei ülésükön. A testület áttekintette a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója alkalmából szervezendő rendezvénysorozat egyéb, folyamatban lévő terveit is. Az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában zajlott tanácskozáson egyházunk több munkáéga is képviseltette magát.**

A közel háromórás ülés egyik legfontosabb döntése értelmében a bizottság tagjai az evangélikus **Balás Gyula** formatervező iparművészt, a **Birch Design** tulajdonosát bízták meg – az általa benyújtott pályamunkák alapján – a **Reformáció 500** arculattervnek részletes kidolgozásával.

Az emlékbizottság pályázatokkal igyekszik támogatni a jubileumi felkészülést. Mivel a 2010. év témája a **Reformáció és nyilvánosság**, a testület – egyházunk országos irodájának oktatási osztályával közösen – oktatási intézményeink számára hirdet pályázatot, amelyen rendszeresen megjelenő iskolaújsággal lehet részt venni. (A pályázati felhívás lapunk e számának 4. oldalán olvasható.)

Már beérték az első gyümölcsei is a jubileumra való felkészülés 2009-ben megkezdett munkájának. A **Luther Kiadónál** megjelent 2011-es **Evangélikus naptár** – az emlékbizottság által kidolgozott és 2017-ig évekre lebontott tematikát követve – a **Tanulmányok** és az **Évfordulók** rovatában a **Reformáció és szabadság** téma köré csoportosított írásokat közöl.

A 2017-es jubileumi évre való tartalmi felkészülés részeként elkezdődött a magyarországi evangélikus művek digitalizálása – számolt be **dr. Hubert Gabriella**, a reformációi emlékbizottság egyháztörténelmi alcsop-

ortjának tagja. A munka első évi eredménye a reformációi emlékbizottság, az Evangélikus Országos Könyvtár és az Evangélikus Hittudományi Egyetem szellemi és pénzügyi támogatásával született meg. A mintegy tizenhétezer oldal digitalizálását az Arcanum Kft. készítette el (<http://www2.arcanum.hu/evangelikus>). A kétrétegű PDF formátumban digitalizált művek között megtalálhatóak monográfiák, **Payr Sándor** és **Zsilinszky Mihály** művei, a **Magyar Protestáns Egyháztörténelmi Adattár** 1–15. kötete, valamint a **Credo** folyóirat 1995–2009 közötti számai. 2011-ben **Payr Sándor** további műveit és a gyűlekezettörténeteket szeretné a bizottság – lehetőleg külső pályázat segítségével – digitalizáltatni.

Bogdányi Gábornak, az internet-munkacsoport vezetőjének a munkája révén az evangélikus digitális könyvtár az evangélikus egyház szervere is őrzi, illetve ingyenesen, kereshető formában közzéteszi: <http://medk.lutheran.hu>. (Elérhető a <http://www.evangelikus.hu>, illetve a <http://reformacio.500.hu> portálon a MEDK föltre kattintva is.) Az Országos Széchényi Könyvtár, a Luther Kiadó vagy mások által az interneten közzétett evangélikus műveket linkek segítségével lehet elérni.

■ – BODAZS –

Titkosszolgálat és titkos szolgálat

A **WikiLeaks** nevű internetes portál az Egyesült Államok külügyminisztériumának több százezer oldalnyi titkos anyagát tette közzé a világhálón. Mindehhez persze törvénytelenül jutottak, ám e tény nem tompítja a diplomáciai botrány életét. A dekódolt szövegek nemcsak a politikacsinálás boszorkánykonyhájába engednek bepillantást, hanem feltárják azt a cinizmust és gőgöt is, amellyel a világhatalom némi képviselője más országokra és azok vezetőire tekint.

Az talán még nem annyira különös, hogy ellenérdekelt felekről bántó édességgel írnak, ám a jelentésekben az úgynevezett szövetségesek is gúnyos felhanggal szerepelnek. A karcos megjegyzések súlyos sebeket ejtenek egyének és nemzetek méltóságán, és akkor még nem szóltunk a magánszféra gyakori megsértéséről. A jelentések feltárják diktátor hajlamú vezetők rigolyáit, titkos szerelmi viszonyait vagy alkoholizmusát, ugyanakkor meglepő módon minősítenek olyan kormány- és államfőket, akikről a hivatalos Amerika egészen más hangon beszél. Így lesz a jelenlegi

angol miniszterelnök „pehelysúlyú”, a korábbi pedig „ingatag”, a német kancellár asszony „teflon”, aki kerüli a kockázatokat, az olasz miniszterelnök „haszontalan, hiú és eredménytelen”, Oroszország leg-erősebb politikusa pedig „alfahím”.

Szupertitkos jelentések készültek egyházakról és vallási közösségekről is. Ebben a körben említhetjük a legutóbbi pápaválasztással kapcsolatos bizalmas információkat, valamint különböző keresztény, zsidó vagy éppen iszlám közösségekről való adatgyűjtést.

A számítógépes rendszereket feltörő hackereknek és az internet kínálta nyilvánosságnak köszönhetően ma milliók olvashatják azt, amit valaki a legtitkosabb közlésnek szánt. Beteljesült – legalábbis formailag – Jézusnak a nyilvánosságra utaló szava, amely szerint amit fülbe súgva mondanak, azt a háztetőkről hirdetik majd...

A világ pedig joggal botránkozik meg azon, hogy diplomaták lényegében kémtevékenységet is folytatnak. Ráadásul nem is önszorgalomból, hiszen az ENSZ-hez akkreditált amerikai munkatársakat is

külügyminiszterük utasította arra, hogy a szervezet főtítkáráról adatokat gyűjtsenek. A hazánkban működő amerikai diplomatáknak a választások előtt „jelenlegi és majdani vezetőkről” kellett értesítéseket bizalmasan a State Departmentbe szállítaniuk. A **The Guardian** szerint onnan „biometrikus adatokat” is kértek, ami gyakorlatilag ujjlenyomatokat jelent, ám utóbb a rejtjelezett szöveget „biográfiai”, vagyis életrajzi adatokként dekódolták. Tény azonban, hogy a diplomatáknak meg kellett szerezniük bizonyos telefonszámokat és e-mail kódokat, továbbá jellegzetességeket politikusok személyiségéről, tanácsadói és baráti köréről, egészségi állapotáról és sebezhetőségéről. Az óhatatlanul a hírszerzés területére terelt diplomaták nemcsak a Magyar Gárdáról

küldtek titkos jelentéseket, hanem a határon túli magyar kisebbségekről és hazánk jövő évi EU-elnökséggel kapcsolatos elképzeléseiről is.

Mindez messze túllépi a diplomatákkal kapcsolatban általánosan elfogadott tevékenységek kereteit. Ez ugyanolyan „tiltott határátlépés”, mint amelyre egyházunk tényfeltáró bizottsága mutat rá több esetben, amikor is lelkeszek tévedtek a hírszerzés területére. Ismét csak Jézus szavára utalok a fülbe súgásról és a háztetők széles nyilvánosságáról.

Mert előbb-utóbb minden kiderül. Illetve van, ami mégsem. A közel-múltban egy másik sajtóhírről is találkozhattunk: **Németh Miklós** volt miniszterelnök elmondta, hogy **Kádár János** nem sokkal halála előtt – felesége kérésére – meggyónt. „Máriska néni papot hívatott hozzá” – állította **Németh**. Ebben az összefüggésben nem élcelődnék azon, hogy az akkor már leéptült politikusnak bizonyára volt is mit meggyónnia. Hanem egyszerűen csak csöndes örömmel szeretnék hangot adni, hogy – ha valóban így történt – egy pap azt tette, amire hivatása kötelezte: megtar-

totta a gyónási titkot. A birtokába jutott információt nem használta fel politikai vagy üzleti célra, nem adta át a bulvármédiának.

Sok olyan **titkos szolgálatunk** van, amely nem tartozik a nyilvánosságra. Mindaz, ami abban a gyónásban elhangzott, maradjon kettőjük titka, és persze az Úristéné.

A **WikiLeaks** négy százezer oldalnyi titkos információt hozott nyilvánosságra. Ez a politika és a média területe. Talán mégiscsak különbözik ettől az egyházak világa. A botrányt okozó sok millió mondattal szemben csupán négy szó, a lelkeszi eskü részéeként: „A lelkipásztori titkot megőrzöm.” Titkos szolgálat és titkosszolgálat: ég és föld.

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Újtemplomi csillagvárás

2010

(A második gyertya)

„Mikor arra vágyasz, hogy észrevegynék, megértsenek és szeressenek, tudd, hogy a többiek is erre vágnak” – írta *Tatiosz*. Szeretet és megértés. Létezésünk alapja. Őszintén keressük azokat a találkozásokat, amelyekben megélhetjük, hogy szeretjük és megértjük egymást.

Az ilyen értékes kapcsolatok komoly munkát, energiabefektetést igényelnek mindkét féltől. Ezt a kiolthatatlan, mélyen emberi vágyat ajándékba kaptuk Istentől, aki a földi élet hajnalán így szólt: „Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítő társat.” (1Móz 2,18)

A Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközség tagjai az adventi gyertyagyújtással hétről hétre ebben a reménységben gyűlnek össze. Minden ének, vers, adventi gondolat, amely templomuk udvarán elhangzik, újabb ajándék az úton a betlehemi jászol felé. Minden – szeretettel elkészített étel és meleg ital mellett elhangzott – kedves szó arról beszél, hogy mindannyian a szeretet és megértés iránti szomjunkt

igyekezünk oltani életünkben. Szeretnénk megélni a fenti idézet titkát és tekintetünket önmagunkról a másik ember felé fordítani.

Kedves szívfoltja volt a második adventi estének, amikor felbukkant a Mikulás, és az ajándékok kiosztása után egy kedves történettel is meglepte a népes gyereksereget. Vidám, családias hangulatban töltötték el az egybegyűltek ezt az estét is, örültek minden betérő szarvasinak. Hiszen együtt haladunk ezen a különös betlehemi úton, visszük, ami a szívünkben van, örömet és bánatot, a szeretet, a megértés és a „jóság síró vágyát” (*Ady*).

Keressük a saját ünnepünket. „Minden szívből szóló karácsonyi énekekben, kandalló ropogásában és melegében, az ünnepi ebéd közben, a beszélgetésben és nevetésben, minden képeslapban, amit egy barát vagy a család küldött.” Mert „minden, amit ebből meghallunk, és elgondolkodtat bennünket, az maga a szeretet” (*Noreen Braman*).

■ LACZI ANIKÓ

Advent a protestáns szakkollégiumban

Kivételesen nem szakmai előadásra gyűltek össze a budapesti Protestáns Felsőoktatási Szakkollégium lakói december 3-án, pénteken délután, hanem az ige körüli elcsendesedésre, éneklésre és csoportos beszélgetésre.

Az első alkalommal megszervezett csendesnapot *Bojársky Eszter* tanulmányi igazgató, *Négyesi Adrienn* református és *Kulcsár Márton* evangélikus spirituális szervezte. A hétvégi időpont ellenére a száztíz fős kollégium lakóinak mintegy harmada

vett részt az együttléten, amely *dr. Fabiny Tamás* áhítatával kezdődött.

Az Északi Egyházkerület püspöke Tit 2,11 alapján hívta fel a jelenlévők figyelmét, hogy az ünneplés a keresztények számára nem a kikapcsolódást kell, hogy jelentse, hanem a *bekapcsolódást* Isten népének életébe. Az adventi ünneplés központja az *idnapra*, az üdvösség napjára való készülődés.

Az igei gondolatok meghallgatása után három csoportra oszlottak a diákok, hogy az Immanuel (Velünk az

Isten) témakört részletesebben is körüljárhassák. A beszámoló után az együttlét Négyesi Adrienn áhítatával zárult, mely mintegy összefoglalta a csoportos beszélgetésekben elhangzottakat.

Kulcsár Márton spirituális szert az első visszajelzések biztatóak, a diákok lelkesen fogadták a kezdeményezést, és reménység szerint kellően feltöltődve nézhetnek a vészesen közelgő vizsgaidőszak elé.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Egyházak és a soros uniós elnökség

Közgyűlést tartott az ökumenikus tanács

► **Évi rendes közgyűlést tartotta december 6-án a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT). A tíz tagegyház és további tizenhét együttműködő egyház és egyházakhoz kötődő társadalmi szervezet által alkotott közösség ebben az esztendőben az európai integrációval és konkrétan a januártól soros magyar uniós elnökséggel kapcsolatos egyházi, ökumenikus kihívásokat, lehetőségeket és teendőket is számba vette.**

Elsőként *dr. Fazakas Sándor* teológus, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora tartott előadást azokról az elvi, teológiai megfontolásokról, amelyek alapjául szolgálhatnak állam és egyház, politika és spiritualitás, keresztény bizonygató és tisztas közélet helyénvaló kapcsolatának. Minderről természetesen az európai integráció és Magyarország következő hat hónapban betöltendő különleges szerepének összefüggésében szólt.

Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője, a Külügyminisztérium helyettes államtitkára előadásában azokra a változásokra mutatott rá, amelyek az európai integráció folyamatában a pusztán technokratikus szempontokat figyelembe vevő időszaktól a különböző vallási és kulturális elemek által meghatározott,

bonyolult jelenünkhöz vezettek. Beszámolt azokról a területekről, amelyek nyilván elkerülhetetlenül meghatározzák az EU közeljövőjét. Ilyenek a kulturális pluralitás, a romakérdés, a gazdasági felzárkózás, a nemzetállami és regionális felelősség.

Rüdiger Noll, az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bizottságának igazgatója arról számolt be, hogy az uniós elnökséget adó országok egyháza milyen lehetőségekkel és feladatokkal szembesülnek az elnökség időszakában. Kiemelte az egyházak szerepét abban a tekintetben, hogy a távolinak tűnő és megfoghatatlan európai intézmények és döntéseik hogyan kerülhetnek közelebb az emberek mindennapi életéhez és gondolataihoz. Örömet fejezte ki, hogy a magyarországi egyházak képesek nemzeti és nemzetközi ökumenikus összefogásban szem-

besülni mind a kihívásokkal, mind pedig a lehetőségekkel.

Hámori Ádám, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának európai integrációval foglalkozó irodai munkatársa a már körvonalazódott, konkrét tervekről számolt be. Ennek alapján a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa elkötelezte magát arra, hogy a 2011-es ökumenikus imahét megnyitóját istentisztelettel a soros magyar EU-elnökség egyházi megnyitójaként ünnepli. Találkozót szorgalmaz a tagegyházak vezetői, valamint a magyar kormány, az európai intézmények és az intézményekhez kötődő nemzetközi egyházi szervezetek képviselői között januárban. Elfogadta az Európai Egyházak Konferenciájának meghívását egy februári brüsszeli látogatásra, továbbá tervbe vette három – a tavasz folyamán tartandó – konferenciának a megszervezését a közép-európai megbékélés, a romamisszió és a családmiszió témakörében.

A közgyűlés a délutáni órákban meghallgatta az elnöki beszámolót, a főtárgyi jelentést, a pénzügyi tájékoztatást, és a ciklus végéig választással betöltötté a számvizsgáló bizottságában megüresedett pozíciót.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN,
a MEÖT főtárgya

HIRDETÉS

2017 FELÉ – REFORMÁCIÓ ÉS NYILVÁNOSSÁG

Iskolaújságok versenye • Pályázati kiírás

A Magyarországi Evangélikus Egyház reformációi emlékbizottsága és Országos Irodájának Oktatási Osztálya 2010-ben, a *Reformáció és nyilvánosság* címet viselő évben pályázatot ír ki evangélikus oktatási intézményeink számára.

A pályázaton rendszeres megjelenésű iskolaújsággal lehet részt venni.

A pályázatra beküldendő az adott intézmény újságjának legfrissebb és két tetszőleges korábbi száma, két-két példányban, valamint a kitöltött intézményi adatlap.

A pályázatot postán vagy személyesen lehet benyújtani az országos iroda oktatási osztályára, a 1085 Budapest, Üllői út 24. címre. A borítékra írják rá: „Iskolaújság”.

Határidő: december 20.

A pályázat első három helyezettjét a reformációi emlékbizottság lapkiadási támogatásban részesíti az alábbi összegekkel: 1. helyezett: 125 000 forint, 2. helyezett: 100 000 forint, 3. helyezett: 75 000 forint.

Dr. Fabiny Tamás püspök, Hajdó Ákos osztályvezető

HIRDETÉS

J.S. Bach
Kodály
Bartók

ADVENTI JÓTÉKONYSÁGI KONCERT
December 16-án este 6 órakor a Farsói Evangélikus Templomban

FASSANG LÁSZLÓ
VII.KER. VÁROSLIGETI FASOR 17.

ORGONA
CSELLÓ
KONCERT

ROHMAN DITTA

Hozzájárulásával a nehéz sorsú gyermekek Karácsonyát támogatja

Bibliaverseny fogvatartottaknak

► **Advent második vasárnapjának délutánján rendezték meg a magyar büntetés-végrehajtás intézeteiben a harmadik országos bibliaismereti versenyt. Ezen huszonkilenc börtönben közel ezerkétszáz fogvatartott adott számot felkészültségéről.**

A Börtönlelkészek Magyarországi Szervezete és a Magyar Testvéri Börtöntársaság – *Roszik Gábor* elnök vezetésével – a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságával egyetemben szervezte meg idén is az országos bibliaismereti versenyt a fogvatartottaknak.

A vetélkedőre kiadott munkafüzetben negyven kérdésre kellett választ adniuk a versenyzőknek. Húsz kérdés *Zsoltárok 1–25-re*, húsz kérdés *Máté evangéliumára* vonatkozott. A feladványokat idén *Szénási Jonathán Sándor* baracskai és *Koroknai András* nagyfai börtönlelkész állította össze. A vetélkedőre az adott intézet börtönlelkésze készítette föl a résztvevőket. Az első öt helyezett parancsnoki jutalomban, a többi versenyző nevelői dicséretben részesül.

Hároméves tapasztalat, hogy a

fogvatartottak egyre nagyobb számban érdeklődnek a vetélkedő iránt, ezért nem egy intézetben elővetélkedőt kellett tartani, hogy a legjobbakat lehessen a döntőre, azaz az adventvasárnapi versenyre bocsátani.

tézetparancsnok köszöntését és jókívánságát.

A parancsnoki épület alkalomhoz illően berendezett dísztermében másfél óra állott a fogvatartottak rendelkezésére, hogy megválaszolják a

FOTO: BEKEFY LAJOS

Például a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben negyvenen vettek részt a nemes versengésben, közöttük tizenöt nő. Az alkalmat *dr. Békefy Lajos* börtönlelkész adventi elmélkedése, imádsága és a női kórus éneklése vezette be. A börtönlelkész átadta a jelenlévőknek *Schmehl János* büntetés-végrehajtási dandártábornok, in-

munkafüzet tesztkérdéseit. Az egy óra után tartott ötperces szünetben az egyik fogvatartott adventi verset szavalt, egy másik gitárjátékával, éneklésével szerzett örömet a jelenlévőknek. Adventi énekének visszatérő refrénje sokáig visszhangzott a résztvevők szívében: „Jézus vár, Jézus vár...”

■ (DRB-RKL)

Várakozás és reménység

Oktatási intézményeink munkatársainak eszmecseréje

► Már hagyományosnak tekinthető adventi konferenciájukra gyűltek össze november 29–30-án oktatási intézményeink vezetői és munkatársai Révfülöpon, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. Várakozás és reménység: talán ez a két szó fejezi ki legjobban az együtt-lét hangulatát. Az adventi örömteli várakozás mellett fokozott figyelem és érdeklődés volt tapasztalható az oktatásban várható változások iránt. A konferencia házigazdája Hajdó Ákos, egyházunk oktatási osztályának vezetője volt. Megtisztelte jelenlétével a rendezvényt egyházunk leköszönő, illetve új elnök-püspöke, Ittész János és Gáncs Péter is.

gatósgág élénk figyelemmel követte az előadásokat, sok érdekes kérdés merült fel, a válaszok is továbbgondolásra készítették.

A délutáni programra megérkeztek az intézmények tantárgygondozói, akik – a vezetőikkel együtt – a tanév feladatai mellett a közös gondolkodás, a várható szakpolitikai intézkedésekre való felkészülés-felkészítés fontosságáról szölkáltak. Vázolták szakterületük továbbképzési formáit, a pedagógusokkal való kapcsolattartás lehetőségeit, kérve az intézményve-

FOTO: BUDI ROBERT

A tanácskozás Deák Lászlónak, az orosházi gyülekezet igazgató lelkészének 2Pt 1,10 alapján tartott áhítatával kezdődött. A délelőtti programban speciális, de egyre fontosabb kérdéskör került előtérbe: a problémákkal küszködő, különösen a sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedési lehetőségeiről volt szó a keresztyén pedagógus szemszögéből.

A két előadó, Horváth Ernő gyógy-pedagógus tanár és Frühwirthné Payrits Marianna klinikai szakpszichológus a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola munkatársai. Referátumaikat (*Jelek a tanulási zavarok tekintetében, illetve Jelek körülöttünk és bennünk – mire figyeljen a pedagógus?* címmel) a szakértelem, a gyakorlati tapasztalatok, a közérthető és érdekes felépítés, a sodró lendület mellett az elkötelezett, hitét őszintén megvalló keresztyén ember kisugárzása tette hitelessé. Mindketten kihangsúlyozták a szakszerűség mellett az elfogadás és a szeretet fontosságát. A hall-

zetők támogatását. Testvéri légkörben élénk beszélgetés, vita alakult ki a szűkre szabott időkeretben.

Orlovits Gábor, az oktatási osztály gazdasági referense a finanszírozással, normatívaigényléssel kapcsolatban várható változásokról tájékoztatta az igazgatókat, óvodavezetőket.

A tartalmas szakmai programot a szombathelyi Reményik Sándor Ál-

talános Iskola Suliszínpadának műsora követte *Szakíts, ha tudsz* címmel. A gyermekjátéokra utaló cím és a keretjáték könnyedsége komoly, elgondolkodtató tanulságokat rejtett: a téma ugyanis Trianon volt – gyermekszemmel, mély tartalommal, kitűnő előadásban, melyet a hallgatóság vastappsal köszönt meg.

Vacsora után került sor a Péterfy Sándor-díj átadására. Az elismerést ebben az évben Fellegvári Zoltán, a miskolci Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola igazgatója kapta. Az első nap programját Ittész János püspök áhítata zárta.

A második napon Kákay István országos irodaigazgató bemutatta a külügyi osztály új munkatársát, Révész Ritát. A bajor–magyar oktatási kapcsolatok új referense ezután az együttműködés 2010. évi eseményeiről szölk, intézményekre lebontva.

Rövid szünet következett, majd Kerpen Gábor, az Oktatási Hivatal újonnan kinevezett elnöke tartott színes, érdekesítő, fontos információkat közvetítő előadást. Felvázolta az általa preferált, érték- és pedagógus-központú, humanizált hivatali képét, melynek legfontosabb feladata az intézmények segítése lesz. Több, változtatást igénylő feladat közül kiemelte a komplex mérési-értékelési rendszer fontosságát, mely az intézmények szakmai munkáját tartja elsődlegesnek.

Természetes, hogy nagy érdeklődés kísérte a pedagógus-életpályamodell kialakításának koncepcióját; a cél a pedagóguspálya tekintélyének helyreállítása erkölcsi és anyagi téren. Ez vonatkozik a felsőoktatásban a pedagógusképzésre, az intézményekben dolgozó pedagógusok szakmai munkájának megítélésére, elismerésére, differenciálására egyaránt.

A konferencia úrvacsorai istentisztelettel zárult, melyen Gáncs Péter elnök-püspök hirdette Isten ígétjét.

■ JANCSÓ KÁLMÁNNÉ

Istenes versek bemutatója

„Mindenség egynapi vándora. / Sírkövektől szíve nehéz. / Papírlap kuszája soraiba / a messzi Isten belenez” – így foglalja össze négy sorban val-

Nem véletlen, hogy az örömmel tarkított és szomorúságtól megpróbált életúton a Teremtőnek, a hitnek, az evangélikusságnak olyan

si Félix Lajos szülővárosában, Hódmezővásárhelyen került sor. A Németh László Városi Könyvtár olvasótermében december 3-án, pénte-

Zsigmond Zoltán zongoraművész, Kendeh K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója, Havas Judit előadóművész és Fenyvesi Félix Lajos író, költő

lomasát önmagáról, életéről és Isten-szeretetről a *Költő* című versében Fenyvesi Félix Lajos költő, publicista, a Protestáns Újságírók Szövetségének idén Rát Mátyás-életműdíjjal kitüntetett tagja.

fontos szerep jutott... Az *Evangélikus Élet* publicistájának a napokban istenes verseket tartalmazó kötete jelent meg a Luther Kiadó gondozásában. Az *Egy régi templomra* című könyv vidéki bemutatójára Fenyve-

ken este közel félszázán gyűltek össze, hogy – régi vagy új ismerősként – a versek és a zene segítségével együtt kalandozzanak egy órát a művészet világában.

■ BODA ZSUZSA felvétele

Karácsonyi keresztyén könyvkavalkád

A Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány szervezésében ebben az évben is megtartották a közkedvelt keresztyén karácsonyi könyvvásárt.

A több mint negyven részt vevő könyves vállalkozás között egyházunk Luther Kiadója is széles választékkal várta a vásárlókat. Legnépsze-

December 3–4-én ez alkalommal is a budapesti Lónyay Utcai Református Gimnázium adott otthont a hitébresztő-hitmélyítő kiadványok segrszemléjének.

rűbb kiadványunk ezúttal is a biblia-olvasó *Útmutató* volt, amelyet nem csak a felekezetünkhöz tartozók kerestek célirányosan.

■ MÉSZÁROS GÁBOR felvétele

József Attilára emlékeztek

► A 20. század talán legnagyobb hatású magyar poétája 1937. december 3-án hunyt el tragikus hirtelenséggel. A pápai Nagy László Kör december 3-án adventi irodalmi ankétra, kötetlen József Attila-émlékestre invitálta az érdeklődőket a helyi pedagógus művelődési otthonba, hogy versek felolvasásával és a költő életéről való elmélkedéssel tegyék emlékeztetővé az évfordulót.

levelében jelezte Radvánszky Albertnek, az evangélikus egyház egyetemes felügyelőjének: „szeretnék részt venni a pályázaton” – azon, amelyet az egyház Luther Márton Eineszte Burg ist unser Gott kezdetű himnuszának megfelelő fordítására írt ki. (József Attila műfordítása az *Evangélikus énekeskönyv* 256. énekeként ismert.)

Az esten elhangzott, hogy a Kossuth-díjas Nagy László költő számára pápai diákként 1941 adventje József Attila költészetének jegyében telt: akkor nem volt számára áhítoztabb könyv a karácsonyi kirakatban, mint egy sötétzöld táblás, arany címbetűs József Attila-verseskötet. A református kollégiumból naponta odavonzotta a könyv a fiatal Nagy Lászlót, s minél többször meglátogat-

Az esten az irodalombarátok Gosztola István Pro Cultura díszokleveles versmondó és Kerecsényi Zoltán körvezető segítségével tekinthettek be József Attila költészetébe.

A bensőséges alkalmon – többek mellett – Varga György nyugalmazott evangélikus esperes is megosztotta versélményeit József Attilával kapcsolatosan. Feleségével fel is olvastak egyet-egyét a költő istenes versei közül, illetve megismertették a jelenlétükkel azt a kevésbé ismert tény, hogy a költő műfordítóként Hódmezővásárhelyről 1934-ben írt

ta, annál inkább akarta. Végül sikerült megszereznie a kötetet: eladta két lovas vízfestményét, és eljárt egy keramikushoz karácsonyi szobrocskákat színeztetni. „Sok Mária-szemöldököt, Jézuska-rózsaszínt, számárszürkét” kellett megfestenie – írta a költő –, mire összegyűlt a könyv ára, és megvásárolhatta.

► EvÉlet-infó

HIRDETÉS

Szeretettel hívjuk és várjuk Önt Fenyvesi Félix Lajos *Egy régi templomra* című kötetének bemutatójára december 14-én, kedden 18 órára a Lita könyvszalomba (1014 Budapest, Hess András tér 4.). Bevezetőt mond Kendeh K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója. Közreműködik: Havas Judit előadóművész és Szabados György zeneszerző, zongoraművész.

Füstölgő

(A közelmúlt noteszlapjaiból)

Nyelvelés

A MÁV-magyar és a postamagyar után – e nyelveket kizárólag az adott szakterület munkatársai értik, ha értik – újabb vadhajtást hozott édes anyanyelvünk egyre terebélyesedő bikkfája: az áentézmagyarét. Az alábbi (fa)gyöngyöket egy körlevélből idézem: „...meghatározzuk... az un. *élevonalat*. Ez alatt azt a bevételt értjük, ami felett a rendelés már nem veszteséges. Amennyiben a rendelés az élevonalon felül van, a nyereség 1/3-át a rendelés kapja (=ösztönző), a 2/3-a központi amortizációpótlásra és a fejlesztésre fordítjuk.” S ezen új hajtás legszebb virága: „...a rendelésen dolgozó ponttermelők (sic!) révén befolyó összegeket összeadjuk és azt a helyi kollektíva havi javaslata alapján osztjuk meg az asszisztensek között.”

Ugye, érthető?

Kettő

Pista bácsitól, a holokausztot túlélő öreg boltostól hallottam először így használni: „Igenis nagysasszony, kettő darab rendel!”

Gyermekként még mulatságosnak tartottam, de ami manapság elhangzik – az már több kettőnél! Írjuk, olvassuk, mondjuk, halljuk: „Kettő darab menettértit kérek...” (az állomáson). „Krisztus harminckettő éves korában...” (vizsgán). „Az expedíciónak kettő darab regisztrált embere volt...” (interjúban), és sugározza kedvenc rádióadóm „a szavak erejével”: „Legközelebb tizenkettő órák mondunk híreket!”

A postáskisasszony még ki is oktat: mert félreérthető, hiszen könnyen lehet négynek vagy hétnek hallani! Ezt az érvelést még elfogadnám, de miért kell így is írnom: 2200, azaz kettőezerkettőszáz forint?

És ki az a vérmes, botfülű vízilabdarajongó, aki a kétezertizenkettes olimpia helyett hétezertizenkettőben szeretné kedvenc csapatát ismét a dobogó legmagasabb fokán látni?!

■ OZSVÁTH SÁNDOR

A HAZATÉRT MAGYAR

Amerigo Tot-emlékszoba a Koller Galériában

Kissé megkésve, de végleg hazatért Rómából egy hűséges magyar. A nagy szobrászművész – aki tavaly lett volna százéves –, *Amerigo Tot* utolsó lakásában, a budai Várban, a Tánccsics Mihály utca 5. alatt emlékszobát rendeztek be, ahol személyes tárgyain kívül szerszámjai, számos alkotása, illetve a róla megjelent kiadványok is láthatók.

A Fehérvárcsurgóról Tóth Imreként indult, Olaszországba menekült parasztfiú tehetségét hamar észrevették. Fölfelé suhanó csillagként ívelt pályája, megbecsült művészként dolgozott fogadott hazájában. Úgy, hogy soha nem felejtette el szülőföldjét, gyönyörű magyar anyanyelvét. A hatvanas évektől egyre többször látogatott haza, kiállításokat rendezett, köztéri műalkotásokat készített.

Több száz szobor, megannyi grafika, kerámia fémjelzi munkásságát. Életében siker és rajongás övezte; mára a feledés sűrű homályából villan elő a hatalmas életmű, amelyet Tóth Imre a teremtés lázában alkotott. Halála, 1984 óta az idő kikezdte műveit: elszíneződtek az alakok, letöredezték a bátor formák finom részei. Találón írta *Nemes Péter*, a mester alkotóvilágába kalauzoló új kötetében: „A múltat nem csupán megte-remteni, de ápolni is kell.”

Az emlékszobának otthont adó Koller Galéria földszintjén Amerigo Tot lendületes vonalú grafikai láthatók. Egy golyóstollas önarckép (1941), monotípiák, a három Grácia dús keblű aktjai (1983). Ugyanez pirográniton fekete-arany nyomással (a Zsolnay-porcelángyár műhelyéből, 1984). A vitrinben régi rajzok, kopott vázlatfüzetek. A lépcső mellett, fölfelé „eligazító”, tenyérnyi grafikák, tü- neményes plasztikák, a willendorfi Vénusz parányi átköltése...

Főnt, a második emeleten az emlékszoba. A hármaskör közelében a *Csurgói Madonna* (1969) kerámia-vázlatzata. (Zárójelben jegyzem meg: innen nyílik a legszebb kilátás Buda-

pestre. Tündöklök a Duna, a hidak, körötte a kopott házak dzsungelé.) Szobrok: a *Nyugalmasított birkózó* (1947) bronzfeje, a *Holdkóros* remek kompozíciója. Kerámiák: az *Asszonyok a tengerparton* (1981) nagyméretű, a szerelem szépségét hirdető lapjai. Domborítások: *Utolsó vacsora* (1938), *Pál disputája* (1970), a Biblia örök üzeneteinek modern megfogalmazása. A *Mag apoteózis*a a Szent István Egyetemen, Gödöllőn látható; az asztal mutatja, milyen hatalmas: 11,5-ször 13 méteres.

Fotók: együtt VI. Pál pápával a Szentatya személyes karácsonyi üdvözlőlapja (1977). A falon a képek szinte végigkísérik a szobrász munkás hétköznapjait: öntés közben, izmos jobb kézzel a magas aktokat formálja gipszből; cigarettázik, ami nagyon ritka; bajszosan néz ránk, a híres fekete-fehér ingben; s a végén, fáradtan ejti nagy erős kezét az ölébe. „Átdolgoztam az életemet!” – mondja tekintete.

Köszönet illeti a Koller Galériát, amiért az értéktörzés feladatára is vállalkozik.

Egy nagy magyar szobrász végleg hazatért. Megpihenni. Várja, hogy fölfedezzék, várja látogatóit. A fiatalokat, hogy elmondhassa: érdemes dolgozni, teremteni – nem reménytelen az élet!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Száz éve született a színészdíva

A zsidómentő Karády Katalin

► **Nem volt különösebben szép vagy csinos, nem mondható kora kiemelkedő színészhetségének, sem énekesnőjének, mégis ő az, akire emlékezünk, még száz év múltán is, az ő nevét ismerik a fiatalabbak is. Karády Katalin, a magyar filmgyártás első igazi dívája éppen egy évszázada született.**

Életét legendák és rejtélyek övezik. Általánosságban ismert, hogy a negyvenes évek elejének leginkább foglalkoztatott filmszínésznője volt, idehaza 1949-ig léphetett színpadra, majd ellehetetlenítették. Emigrációba kényszerült. Életének utolsó huszonkét évét New Yorkban töltötte, ahol kalapszalont működtetett. Nyolcvanévesen hunyt el. Ezek a legismertebb tények Karády Katalinról.

Csak huszonhat évesen kezdett el színészetet tanulni. Dekoratív megjelenése, titokzatos, erotikus kisugárzása lényeg, mély hangja, szuggesztív egyénisége filmszerepekben érvényesült igazán.

Kanczler Katalin néven született 1910. december 8-án kőbányai munkáscsaládban; ő volt a legkisebb, hetedik gyermek. Cipésmester – és lóversenyfüggő – édesapja szigora elől menekült előbb a színlelőadásokra, majd mindössze tizenhat évesen házasságba. Utóbbi – egy nála harminc évvel idősebb adóhivatali főtiszttel – csak pár hónapig tartott, míg a színház, a színpad örök szerelme maradt.

Egy újságíró, *Egyed Zoltán* fedezte fel tehetségét, *Cs. Aczél Ilona*, a neves színészpédagógus kezdte tanítani a szakma titkaira. Ennek révén került a Vigszínházba. A kezdetektől kedvező kritikákat kapott, mégis a mai napig leginkább a nevéhez köthető filmmel, az 1939-ben bemutatott, *Zilahy Lajos* regényéből készült *Halálos tavasszal* robbant be igazán.

A filmművészetben Karády megjelenése új korszakot indított el. A vígjátékokat felváltotta a melodráma, amelynek ő volt a legnagyobb sztárja. Filmjeiben gyakran alakítja a démonikus vampot, a mindenkinek tetszeni vágyó nőtipust, a végzet asszonyát, aki tragédiákat okoz környezetének, pusztulásba viszi a vele kapcsolatba kerülő férfiakat. Aki öl, akiért ölnek, és aki mindent felporzsel, de maga is elég a szerelem tüzeiben. Ezt a szerepkört szinte neki találták ki, sejtelmes szépségéhez, mély hangjához.

1939 és 1943 között huszonkét filmet forgatott, hatalmas tempót diktáltak neki. Valóságos sztár volt, Mercedes gépkocsijával, új stílusú ruhakölteményeivel, egyedi tervezésű táskákkal. Golfozni járt, hajviselete stílust teremtett.

A háború éveiben zenés darabokban is bemutatkozott, színpadi sikerei ekkor voltak a leghangosabbak. Zenéi, slágerei a mai napig élnek, még a fiatalabbak is ismerik, dúdolják: „Ez lett a vesztünk, mind a ketőnk veszte”, „Hamvadó cigarettavég”, „Száz vágy muzsikál itt az éjben”, „Valahol Oroszországban”.

A néhány éven át tartó sikereknek és fényűzésnek a háború vetett véget. Előbb együtt bujkált vőlegényével, *Új-szászy Istvánnal* – aki a második világháború alatt a magyar hírszerzést és kémelhárítást irányította *Horthy* vezérkarában, és a háborúból való kigrást készítette elő –, majd német fogságba estek. Karády mendőri fel-

ügyelet alá, később börtönbe került, vőlegényét valószínűleg kivégezték. A színésznő elleni vád az volt, hogy más vallásúaknak segített. Annyi tudható, hogy lakásaiban üldözötte-

vevőket és az olyan helyeket, ahol magyarok megfordultak. Nem volt büszke arra, hogy üzletasszony lett belőle. Ahogy idősödött, még zárkóztatottabbá vált. Egészségi állapota

ket bújtatott, és volt, akiért még Kistarcsát is megjárta, hogy kikönyörögje. Zsidó alkalmazottait nem bocsátotta el. Ezzel lett törvényszegő. Három hónapig vallatták a börtönben, fogait kiverték.

Amikor szabadon engedték, lakását kifosztva találta. Próbált új életet kezdeni. Hamar ismét színpadra állt. Operettekben játszott, de egyre kevesebb lehetőséget kapott. A lassan meginduló magyar filmgyártás tudomást sem vett róla, korábbi filmjeit, mint a polgári kultúra lenyomatait, betiltották.

A mellőzöttség, az egyre kilátástalanabb anyagi körülmények miatt döntött úgy, hogy elhagyja az országot. Disszidálását gondosan megszervezte. Előbb Bécsben, majd Salzburgban, Svájcban, és Brüsszelben élt. Hónapokat várt az amerikai vízumra, hiába. Azt beszélték, hogy lepakált az oroszokkal. Ez a kémvád évtizedekig tartotta magát.

Támasza az a *Frank Irma* kalapszalontulajdonos lett, akivel már Pesten is egy fedél alatt élt az utolsó időkben. 1953-ban hajóztak át Brazíliába, majd miután az ottani magyar emigránsok aláírásainak nyomatékával végre vízumhoz jutott, az Egyesült Államokba. Már São Paulóban is kalapszalont működtettek Frank Ir-mával, és ilyen üzletet nyitottak New Yorkban is, az elítelt számitó Madison Avenue-n. A szalonnak hamarosan jó híre ment, még *Nancy Reagan* is náluk rendelt.

Hosszú idő után itt, az emigráns magyarok előtt állt újra színpadra. Kezdetben *Svéd Sándorral*, a neves operaénekeslépelt fel, később önálló esteken is szerepelt. Fellépésének ereje meglepte a szakmabeliket is. Ő azonban tisztában volt az- zal, hogy idegen földön, közel hatvan- évesen már nem kezdheti előlről a karrierjét.

Belülről ízig-veéig magyarnak tartotta magát, mégis került a magyar

romlott, daganatot állapítottak meg nála. A gondos kórházi kezelés ellenére 1990. február 8-án meghalt.

Amerikában ismerősei és barátai, valamint az izraelita hitközség képviselői – akik nem feledték el, miként segített a művésznő a vészterhes időkben – búcsúztak tőle. A magyar kormány díszsírhelyet adományozott neki a Farkasréti temető művészparcellájában. Óriási tömeg rőtta le kegyeletét a Szent István-bazilikában felravatalozott koporsója előtt.

Magyarországon csak fokozatosan tették elérhetővé filmjeit, lemezeit. Ezek bevételét már korábban a Bajor Gizi Színészmúzeum és két budapesti színészotthon céljaira ajánlotta fel, melyeket – bár élete felét külhomban töltötte – szívügyének tekintett.

Karády Katalinnak egyetlen elismerésben volt része, abban is halála után: 2004-ben a vészorkorszakban tanúsított hősiességéért Izrael állam posztumusz Jad Vasem kitüntetését adományozott neki.

– Bár nem volt kora legjobb színésze vagy legképzettebb énekesnője, nem volt különösebben szép, mégis olyan kisugárzása volt, olyan titokzatos élete, amely miatt Karády Katalin nevét ma is ismerjük. Többet beszélünk róla, mint a tehetségesebb színészegegyéniségekről. Filmjei még a fiatalabbak számára is érdekesek. Ezt a titkot, bár sokan akarták, mégsem tudták megfejteni – nyilatkozta lapunknak *Pocsaji Ildikó*, a születési centenárium megünneplésére életre hívott Karády Alapítvány művészeti vezetője, a művésznő életművének ki- való ismerője. Elmondta még, hogy az alapítvány ez évben országos Karády énekversenyt rendezett, és hasonmásversenyt is tartottak.

A Karády-élet filmvetítésekkel, emlékkiállításokkal, előadói estekkel 2011-ben is folytatják, inkább már helyi szinteken, de az egész országra kiterjedően.

■ SZEGFŰ KATALIN

Az égi jóság benne jó

■ SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA

Adventhez hozzátartozik az éneklés. Gyanítom, nincs is advent éneklés nélkül.

Manapság Magyarországon nagyon tudjuk, hogy a fenyő hozzátartozik. Minden helyen, minden szinten. Hatalmas fenyőfát állítanak üzletközpontok előcsarnokaiba, városok főterére – mi más lenne rajta, mint aranyszínű papírba csomagolt, aránytalanul nagy dobozok? Ajándék legyen! Jó nagy! – üzeni az aranydoboz.

De fenyőkoszorút teszünk az asztalra is, dicséretes módon egyre több otthonban. A gyertya is az adventhez tartozik. Manapság Magyarországon ezt is tudjuk. Feszésre csomagolt mécsesdobozzal térünk haza ezekben a napokban, beszerezzük a kellő mennyiséget, ki ne fogyjon. Illatosat is kapni újabbban. Fahéj és alma – ez illik adventhez. S ha valaki mégsem tudná, hogy adventhez gyertya való, az egész biztosan értesül róla a rádióban elhangzó figyelmeztetésből, amely már nemcsak karácsonyfátűzektől óv, hanem adventkoszorú-tűzektől is.

Persze mi az én kis mécsesem meg négy gyertyám – még ha illatos is – a sarki házhoz képest?! Már napok óta fényárban úszik. Két éve még csak egy nagyobbcska égősor díszítette az erkélyrácst. Tavaly vagy húsz. Beborították az erkélyt, sőt körben az ablakkeretet is. Idén, mondhatni, becsomagolták az egész házat. Van vagy ezer kis égő, persze színesek. Kékek, sárgák, pirosak. Várom, mi lesz jövőre. Minimum villogni fognak.

Mi, keresztények ilyentéjt hajlamosak vagyunk sovinszta érzések dédelgetésére. Utáljuk, hogy ellopják az ünnepünket. És micsoda méretekben! Bőröndnyi aranydobozokkal és fényárba csomagolt házakkal. Persze a szűkkeblű, kesernyés érzésekre mindig mi magunk fizetünk rá. Ezért sem érdemes dédelgetni őket. Nem fogjuk megkérdézni a sarki ház tulajdonosától, tisztában van-e vele, miért pazarolja az áramot. Inkább morgunk, és azon morfondírozunk, elő se vesszük az ablakba tehető kis mécsesünket.

De ez a legrosszabb megoldás. Ráadásul teljesen fölösleges, mert karácsony is, advent is elsődlegesen a miénk. El sem vehetik tőlünk. És maradjon is a miénk minden szokásával, a rátapadt illatokkal, színekkel, édes-séggel. Mindenestül. Mert a miénk. Viszik a külsejét, mint a cukrot, ám sejtelmük sincs a bensőről. Úgy meg nem sokat ér.

Gyűjtünk meg a gyertyákat szép sorban, mert azt a keresztény meggyőződést hirdetik, amely a legnagyobb bajban is tudja, jön a szabadság. Amikor még befelé tart a sötétségbe, már ott motoskál benne a sejtés: jön a világosság. Még sorolja panaszeit Istennek, elsírja fájdalmát és kétségbeesését, de már hozzáteszi: tudom, hogy te szabadító Isten vagy.

Reménykedni a baj közepén kell elkezdeni. Később már nem kunszt. Gyertyát a legsötétebb napokon kell gyújtani, hogy hirdessék: mi tudjuk, Isten semmilyen vonatkozásban nem hagy sötétben, gyászban, elhagyottan minket. Ezt a hitet hagyják ránk őseink, az igazságát ezerszer tapasztaltuk már életünkben, akárhány évesek vagyunk is, és ezt szeretnénk

továbbadni unokáinknak. A szabadító Isten arcát, aki már elindult, és jön felénk, hogy fényt és vigaszt hozzon.

Ezért nem elég a fenyő, és ezért kevés a gyertya. Énekelni kell. Nem elég hallgatni, fújni kell. Saját hangon. Ha nem kristálytisza, nem nagy baj. Legközelebb jobb lesz. Amikor gyerek voltam, adventben esténként átjöttek hozzánk a nagynénémék. Levettük a polcra az énekeskönyveket, és elkezdtük énekelni szép sorban az adventi énekeket. Ők persze a húszcenti vastag, kapcsos *Tranosciust* is kinyitották. Dallamfoszlányok maradtak a fülemben és értelmetlen szóttagok. De nekem ma sem elég adventben zenét hallgatni. A leggyönyörűbb és a legértékesebb sem elég. Nekem magamnak kell énekelnem. „Jöjj, népek Megváltója”, „Ó jöjj, ó, jöjj, Immánuel”, „Jer, tárjunk ajtót”, „Várj, ember szíve, készen”.

Sokaknak lehet az enyémhez hasonló emlékek, mert Európa-szerte felfedezik az emberek az adventi éneklés gyönyörűségét. Templomok telnek meg húsz percre, fél órára délutánonként, és semmi más nem történik, csak énekelnek. Templomi énekeskönyvből adventi korálokot. Mert hordozza a szöveg, és viszi a dallam mindazt, amitől karácsony a karácsony: „Hű támasz és hű gyámoló, / Az égi jóság benne jó, / És nála vár az oltalom, / Mert kormánybotja irgalom. / A bűnök, gyásznak vége lesz, / Az ég s föld hálát zengedez: / Légy áldva szüntelen, / Megváltó Istenem!” (EÉ 137)

Lehet, hogy a hang kiszűrődik az ablakon. Tán épp erre jár a sarki szomszéd. Remélem, a morgómat nem hallotta. És csöndben remélem, most tán lelassít az ablakunk alatt.

Folyóirat-ajánló

Megjelent az Ordass Lajos Alapítvány független evangélikus teológiai és kritikai lapjának, a *Keresztyén Igazságnak* az őszi száma.

Folyóiratunk jelen számában *iff. Zászkaliczky Pál* kiadói beköszöntője, *Itt és János* püspök *Felülről való útvonal-módosítás* című igehirdetése és *id. Zászkaliczky Pál* titkári jelentése lényeges változásról ad hírt. Szeptember 30-án a tagság egyhangú döntése alapján az Ordass Lajos Baráti Kör jogutód nélkül feloszlott. Ennek megtörténte előtt azonban minden vagyont és jogait – így a *Keresztyén Igazság* alapítói és kiadói jogait is – adományként átadta az előzőleg megalakult Ordass Lajos Alapítványnak. Tette ezt abban a meggyőződésben, hogy az alapítvány a baráti kör minden munkáját korszerűbben és eredményesebben folytatja.

A *Tanulmányok* rovatban *A reformáció ma: egyedül a hit* című előadás közlésével emlékezünk a tíz éve elhunyt *Dóka Zoltánra*. *Itt és Gábor* értekezése, a *Melanchthon halk léptei* arról szól, hogyan fogadta az *Ágostai hitvallást* *Luther Márton*. *Hafenscher Károly* a *Tanfegyelem és liturgia* című, több egyházmegye lelkészei előtt elhangzott előadásában azt hangsúlyozza, mennyire összefügg a tiszta tanítás a liturgikus renddel, és viszont. *Böröcz Enikő* pedig az *Ötven éve történt* sorozat-

ban négy teológusnak az Evangélikus Teológiai Akadémiáról történt eltávolításáról számol be.

Végül a recenziók sorában *Kovács László* lelkész *Isó Dorottya Keresztyén etika – mindenkinek* című könyvét, *iff. Zászkaliczky Pál* pedig *iff. Joób Olivérnek* édesapja, *Joób Olivér* lelkész életéről szóló művét – *Tenger harcson át* – méltatja és ajánlja olvasóinknak.

A folyóiratszám ára 400 forint. Kapható a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4., tel.: 1/266-6329), vagy megrendelhető az Ordass Lajos Alapítványnál (1171 Budapest, Lenkeház u. 7.).

Hitformálás másodkézből

Kettős meglepetés – ez a két szó jutott eszembe, amikor kiolvastam becsuktam a legutóbbi századforduló amerikai keresztény bestsellerei közé tartozó, magyarul nemrég megjelent kötetet.

Már több könyvet olvastam *Philip Yancey*től – az ötödik kötetét fogadjuk kezünkben magyar nyelven –, de ez a műve nagyon eltér a többitől. Megszoktam, hogy „első kézből” kapom tőle az őszinte és mély gondolatokat a kereszténység alapvető és kikerülhetetlen kérdéseiről. Mindezeket olyan megfogalmazásban, amely teljes mértékben lefedi a jézusi biblikus valóságot, mégis a mi nyelvünkön szól.

A stílus és az értékes gondolatok maradtak, de ebben a kötetben „másodkézből” kapunk mindent: tulajdonképpen a szerző szűrőjén keresztül ismerhetjük meg más emberek hitét, életét. Nem klasszikus életrajzokkal találjuk tehát szembe magunkat, sokkal inkább impulzív személyes vallomásokkal, nagyon különböző háttérű emberek életének egy-egy szakaszáról. Yanceyhez és sokunkhoz hasonlóan a könyv alanyai is olyan boldogságkeresők, akiknek sorsát Jézus állította új útra, mert a vele való találkozás felforgatta az életüket. A szerző számára ezek az emberek példaképek.

Példaképekre mindenkinek szüksége van, vallási meggyőződéstől, felekezeti hovatartozástól, kortól és nemtől függetlenül. Tőlünk, keresztényektől azonban azt várják el a kívülállók, hogy egyetlen példaképünk Jézus legyen. Ez önmagában még nem baj, de azt ne felejtse el

senki, hogy mindannyiunknak szükségünk van olyan, közöttünk élő, tökéletlen személyekre is, akik hatással vannak ránk, akik alakítják hitünket, mert találkozásuk Jézussal mind egyikük életét alapvetően megváltoztatta. Azok, akikről Philip Yancey szól, különböző szakterületeken dolgoznak, a saját területükön kimagas-

lóan a legjobbak, s ezt ők mind hitüknek tulajdonítják. A szerző azonban rávilágít az európai, ázsiai, amerikai kulturális és vallási összefüggésekre és az ezekből fakadó hibákra, amelyekbe „szereplői” is beleestek olykor.

A tizenhárom név közül nem biztos, hogy mindegyik ismerősen cseng az olvasó számára. Ezek közé tartozik például *Robert Coles* és *C. Everett Koopé*. *Robert Coles* elismert amerikai pszichiáter, aki meg-

figyelte, hogy a próféták és Jézus tanításai miként elevenednek meg például az Egyesült Államok déli államaiban egyre inkább tért nyerő polgárjogi mozgalom prédikátorainak tüzes beszédeiben. *C. Everett Koop* pedig sebészorvos, volt országos tisztviselő, akit egyszerűen „Amerika internetes háziorvosaként” ismernek a tengerentúlon: hite segítségével próbálta meg az emberek életét megváltoztatni.

*Martin Luther King*ről vagy *Mahatma Gandhi*ről is jó újra olvasni egy új megközelítésből, hiszen egyes hívő körökben nem tekintik őket egyhangúlag Isten eszközeinek.

Tolsztoj és *Dosztojevszkij* életének és irodalmi munkásságának vizsgálata során Yancey provokatív, ugyanakkor fájdalmas kérdést boncolgat – sajátját és sokakét: miért nem működik olykor a hit a gyakorlatban, miért uralkodik még mindig a gonosz a világon?

Bizonyos, hogy Yancey vasos kötete kontinenseket átívelő, izgalmas hitkérdéseket felsejtető találkozás sorozata. Azt azonban ne várjuk tőle, hogy másokét megismerve saját vívódásainkat könnyebb lesz megélni. Abban viszont megerősödhetünk, hogy jézusi boldogságkeresőnek lenni a legértelmesebb létforma.

■ GRENDORF-BALOGH MELINDA

Philip Yancey: Kerülő utak a boldogsághoz. Harmat Kiadó, Budapest, 2010. Ára 2900 forint.

HETI ÚTRAVALÓ

„Építetek utat a pusztában az Úrnak! Az Úr jön hatalommal.” (Ézs 40,3.10)

Advent harmadik hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéinek központjában Keresztelő János személye s szolgálata áll; ő Krisztus hírnöke. „Isten valamennyi ígérete Jézus Krisztusban lett igenné, és általa lett ámenné Isten dicsőségére.” (2Kor 1,20; LK) Bíz, Urunk érkezése közel! „Íme, a mi Urunk, akit mindannyian várunk, ő megszabadít minket, alleluja.” (GyLK 727) De senki meg ne tévesszen minket; a Szabadító érkezik, reá mutat János: „Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!” (Jn 1,29) Ki is volt ez az előfutár *dr. Luther* szerint? „Kiáltó szó vagyok. Hírnök, kit Ura előreküldött sürgetni, hogy ti készítsetek utat magának az Úrnak, aki mögöttem jön. Rakjatok le minden bűnt, a durváját is, de főként a lelki bűnöket, amelyek, bár rajtok a szentség látszata, leginkább gátolják a Királyt hozzátok jöttében!” A börtönben azt kérdezte az itélőbíró Urat váró János: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?” S Jézus üzenete: „...boldog, aki nem botránkozik meg énbennem.” (Mt 11,3,6) Ám nem ítélte el Jánost, hanem Isten követének és a saját útkészítőjének tekintette (lásd Mal 3,1). Pál – aki magát Isten titkai hűséges sáfárának tartja – sem ítélkezik, ezt az eljövendő Úrra hagyja. „Ő majd megvilágítja a sötétség titkait, és nyilvánvalóvá teszi a szívek szándékait, és akkor mindenki Istentől kapja meg a dicséretet.” (1Kor 4,5) Keresztelő János a pusztában azt hirdette, amit – az ő fogságba kerülése után – Jézus: „Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa!” (Mt 3,2; 4,17) A Keresztelő így tett bizonyosságot az eljövendő Úrról: „Én vízzel keresztellek titeket, hogy megtérjete, de aki utánam jön, erősebb nálam: ő majd Szentlélekkel és tűzzel keresztel titeket.” (Mt 3,11) A két testvér példázatával Jézus Urunk leleplezi az Istennek csak szavakkal, de tettekkel nem engedelmességek: „Mert eljött hozzátok János az igazság útján, de nem hittetek neki”, sőt „még később sem gondoltátok meg magatokat, hogy higgyetek neki” (Mt 21,32). Ugyanis „aki megveti Keresztelő Jánost, az elzárja önmaga előtt a Jézushoz, az Isten országába vezető utat” (lásd *Biblia – Magyarázó jegyzetekkel*, 1140. o.). Jézus ezt is mondja a prófétánál is nagyobb útkészítő előfutárnál: „És ha akarjátok, fogadjátok el, ő Illés, aki eljövendő volt. Akinek van füle, hallja!” (Mt 11,14–15) Hat hónappal Keresztelő János születése előtt Isten – Gábrriel angyal által – megígérte József jeyesének Jézus születését: „Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál az Istennél! Íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevezz Jézusnak.” (Lk 1,30–31; lásd Ézs 7,14) A hatalommal érkező Úr eljövételére előretételek Pál ezt kéri gyülekezetétől: „Mindenkori örüljete, szüntelenül imádkoztatek, mindenért hálát adjatek, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra.” (1Thess 5,16–18) Te pedig kérheted: „Ó, jöjj, megváltó Jézusom, / A szívem néked megnyitom. (...) / Szentleked által járj velünk, / Míg hozzád mennybe érkezünk, / S ott mondunk majd neked / Dicsőró éneket!” (EÉ 137,5)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Adventi gyertyák

A karácsony előtti négy hetet adventnek hívjuk. Ilyenkor nemcsak a koszorún gyújtjuk meg a gyertyákat, de sok helyen az ablakokba is lámpácskákat, gyertyákat tesznek ki esténként. Ha a ház ablakaiban világító gyertyák beüti a megfelelő négyzetekbe írást, egy szót kaptok megfejtésül. Ezzel a szóval tudjátok befejezni azt a mondatot, amelyet Jézus mondott önmagáról: „Én vagyok a világ

RAJZ: JENES KATALIN

OVISOKNAK

Szalmacsillagok

Ezt a gyönyörű karácsonyfát nagyon sok szép szalmacsillag díszíti. Közülük kettőnek rajta van a párja is. Keressétek meg, mely csillagok egyformák!

RAJZ: JENES KATALIN

Kedves Gyerekek!

► Utolsó részéhez értünk ötrészes sorozatunknak, amelyben az állatok, különösképpen is a madarak nagy barátja és ismerője, Schmidt Egon bácsi mesélt a körülöttünk élő állatokról. Minden alkalommal két állatról olvashattatok, közülük az egyik madár volt. A Budai Tibor gyönyörű rajzaival illusztrált ismeretves végén mindig találhattatok három-három kérdést. A helyes válaszoknak utána kellett keresnetek. A megfejtéseket összegyűjtve küldjétek be szerkesztőségünk címére (1085 Budapest, Űllői út 24.). A borítékra írástok rá: „Mesélnek az állatok”.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

Borz

Jellegzetes színezetű ragadozó, ha valahol találkoztok vele, biztosan felismeritek. Éjszakai életmódú, szürkületkor indul vadászni. Laza talajú erdőkben él, újabban megjelent az alföldi akácokban is. Amíg az avarban keresgél, folytonosan szuszog, dörmög magában, akár egy zsémbes öregember.

Maga ásta katorékban lakik, ezért kedveli a laza talajokat. A borzvárnak több kijárata is lehet, néha va-

A nőténynek évente egyszer, március-áprilisban két-négy kölyke van. A kicsinyek szemei egy hónapos ko-

lóságos többemeletes labirintust képez a föld alatt. Gyakran családok, akár több generáció élnek együtt, a nagyobb borzkatorék egyik részébe néha a róka is beköltözik.

A borz tisztaságkedvelő állat, a bejárat közelében kis mélyedésben külön ürítőhelye („WC-je”) van. Mindenevő, növényi és állati eredetű táplálékot egyaránt fogyaszt. Sok földigilisztát eszik, de megfogja az apró rágcsálókat, szereti a szőlőt, torkoskodik a kukoricatáblában, ahol pedig tó van a közelben, békákkal lakik jól.

ruban nyílnak, három hónapig szoptanak, és féléves korukra válnak teljesen önállókká. Ekkor vagy elkóborolnak, vagy maradnak a családi közösségben.

Kérdések:

- Megtelepedhet a borz parkban is?
- Mit gondolsz, milyen súlyú egy borz?
- Vajon alszik téli álmot?

Süvöltő

Hazánkban csak kis számban, a nagyobb lucosokban költ, őszől tavaszig viszont sokfelé megfigyelhetitek. Egyes években nagy számban érkezik, máskor kevesebbet látni.

A behavazott ágakon ülő piros alsótestű hímek festői látványt nyújtanak. Nem félnek madarak, az embert viszonylag közelre bevárják, rövid füttyentésszerű hívogatójukat utánozva a társaitól elszakadt süvöltőt oda lehet csalogatni.

Általában többen vannak együtt, halk pittyegő hangokkal tartják a kapcsolatot egymással. Szeretik a juhar termését, vaskos csőrükkel a fagyval fekete bogyóit morzsolgatják, de láttam süvöltőt felmagzott csalánon is. Néha a téli etetőn is felbukkannak, ahol élvezettel pattintgatják meg a napraforgómagokat.

A párok többnyire kétszer – májusban és a nyár folyamán – költenek. Sűrű fenyőágak között épített fészükben egyszerre öt-hat fiókat nevelnek. A fiatalok kéthetes koruk után tudnak repülni, utána egy ideig még a szüleikkel járnak.

Kérdések:

- Mit gondolsz, hol fészkelnek hazánkban süvöltők?
- Az őszi-téli erdőben hol találkozhattok vele a legbiztosabban?
- Milyen súlyú egy süvöltőtojás?

RAJZ: BODA ZSUZSA

INTERJÚ HELYETT...

Szubjektív közelkép Isten tudós szolgájáról

Sólyom Jenő (Kolozsvár, 1940. november 27.)

Amikor Jenőre gondolok, az az ige jut eszembe, amelyet keresztapámtól kaptam: „*Légy példája a hívőknek beszédben, magaviseletben, szeretetben, hitben, tisztaságban.*” (1Tim 4,12). Ennek az igének szavait választottam írásom vezérfonalául.

Sólyom Jenő magyar fizikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a szilárdtestfizika neves kutatója. 1990 és 2003 között a Déli Egyházkerület felügyelője volt, 2006 óta a Deák téri gyülekezet felügyelője. Édesapja egyháztörténész, az Evangélikus Teológiai Akadémia tanára volt. Őt testvére van. Nős, felesége, Tóth Márta szintén lelkescsaládból származik. Három felnőtt leányuk van.

Hosszan lehetne még sorolni az életrajz tényeit: hol volt vendégprofesszor, hány-szor tüntették ki, milyen eredményeket ért el kutató fizikusként, milyen eredmények fűződnek kerületi felügyelői működéséhez... Én ehelyett inkább Jenőről szólnék, Isten szolgájáról.

Beszéde

Jenő egyszerre nyílt és zárkózott. Őszintén, tisztán néz a szemembe, nem kertel, amikor véleményét megfogalmazza, de minden mondata megdöntött és udvarias. Ugyanakkor nem enged személyes körébe bepillantani, csak ritka

alkalmakkor nyilatkozik meg. Kérésre, hogy üljünk le egy interjúra, nyíltan és határozottan jelentette ki: nem. Mivel régóta ismerem – elfogadtam.

Magaviselete

A déli kerületi felügyelői tisztségről való lemondásának körülményeiről nem szívesen beszél. Akkor hozott döntés-

hez ma is elvhuén ragaszkodik. Akkor úgy állt fel a kerületi felügyelői székéből, hogy senkit ne bántson, hogy ne befolyásolja az éppen folyó püspökválasztást. A visszavonulás határidejét pedig úgy szabta meg magának, hogy éppen folyó, befejezetlen munkáit még befejezhesse.

Szeretete

Azt a csendes, átható szeretetet látom benne, amelyet szüleitől kapott, amelyet otthon-

ról hozott. Édesapám – aki fogadott fiúként sok szép évet töltött ebben a szerető szülői házban – bensőséges családi légkört és mély szeretetet élt át a Sólyom testvérek közt. Ezt a szeretetet látom családjában is, azon a kis ablakon át, amelyen keresztül betekinteni enged. Szikár szavai, amelyek néha gyermekeiről, unokáiról szólnak, sokatmondóak. Egyháza iránti aggodásából is kisüt szeretete. Akkor is, amikor vállalja a munkát, akkor is, amikor lemond.

Hite

Néhány éve választás előtti bemutatkozásában ezt írta: „...az ige nyilvános hirdetése az arra szabályosan elhívottak feladata. A nem lelkesítő tisztségviselő feladata pedig az, hogy ezt az igehirdetői szolgálatot a maguk módján elősegítsék. Ennek egyik eszköze, hogy igyekezzenek az egyházban fenntartani a jó rendet.” (Kiemelés tőlem. – M. A.)

Tisztasága

Azt hiszem, aki tanúja életének, egyházi és tudományos szolgálatának, áthatóan érzékeli ezt a tisztaságot: a környezet elhanyagolt területeit. A foglalkozások szervezésébe, lebonyolításába vonjuk be idős testvéreinket. Sok evangélikus nyugdíjas értelmiségi szívesen megosztaná tudását, tapasztalatait másokkal. Biztosítsunk számukra lehetőséget erre!

Sólyom Jenő hetvenéves. ■ MUNTAG ANDRÁS

„Akik hittel élnek, azok mindent és mindenkit túlélnek”

Interjú a békéscsabai evangélikus gimnázium kitüntetett tanárával

► **Életét a fizikaoktatásnak, valamint a diákok kulturális és történelmi nevelésének szentelte Sándor-Kerestély Ferenc, a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanára. Munkáját Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata a közelmúltban a Békéscsaba Ifjúságáért kitüntetéssel ismerte el. E díjat eddig mindössze négyen vehették át.**

– Feltételezem, hogy mint oly sokak, ön is egy kiemelkedő tanáregyéniség miatt lett pedagógus.

– Az általános iskolát Szászmegegyesen végeztem, ahol a magyarság kisebbségben volt. Az iskola és az egyház volt az összetartozás megélésének fő színtere.

Fizikatanárom, egyben osztályfőnököm, Farkas Károly afféle bújtatott cserkészmozgalom szervezett. Minden második hétvégén tűrákra vitt minket Meggyes környékén, megtanultunk tüzet gyújtani, sátrat verni és azt, hogyan érvényesülnek a fizika törvényei a természetben. A sebbebb patak mentén malmot csináltunk, vagy íjat és nyilat készítettünk, észrevétlenül sok ismerettel gyarapodtunk, ami a természetudományok felé terelt minket.

Nyolcadik után Szászmegegyesen magyar nyelven nem lehetett tanulni, ekkor kerültem Segesvárra, a magyar nyelvű reál-gimnáziumi tagozatra. Innen egyenes út vezetett a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem fizika szakára. Valójában fizikusi és tanári végzettséget szereztem, 1981-ben kaptam diplomát.

– Röggtön elkezdett tanítani?

– Igen, de sajnos nem magyar nyelven, mert Segesvárra, a Joseph Haltrich Gimnázium német tagozatára kaptam ki nevezést. Románul kellett tanítanom. Én voltam az egyetlen magyar a tantestületben.

– Hogyan emlékszik vissza az itt töltött időre, milyen tapasztalatokat szerzett?

– Érdekes, hogy a szakmai nyelvezettel nem volt gondom, de a hétköznapi kommunikáció nehezen ment. Egy év kellett, hogy belejöjjen. Mindig őszintén, egyenesen beszéltem a diákokkal. Nagyon jó kapcsolat alakult ki velük, ragaszkodtak hozzám. Kilenc évet töltöttem el itt. Azt kell mondanom, hogy magyarságom miatt nem ért hátrány, nagyobb gond volt, hogy nyomás hatására sem léptem be a pártba.

– Miért kellett Magyarországra jönnie, mi adta az utolsó lökést?

– 1989-ben megbukott a Ceauşescu-rendszer, és mind-

annyian azt hittük, reméltük, hogy a demokrácia, a szabadság jön el, ami a kisebbségeknek is a megbékélést és az egyenlőséget jelentheti. Aztán kiderült, hogy ebből semmi sem lesz. Nem történt meg a magyar intézmények visszatérése, a hatalom korábbi képviselői beépültek az új szerveződésekbe, hogy szétverjék azokat. Hasonló jelenség zajlott le Magyarországon is.

A romániai magyarság körében nagyon erőteljes spon-tán tiltakozások indultak, ám ezek a mozgalmak nem értek el eredményt, Marosvásárhelyen bekövetkeztek az 1990. március 17-i események... Biztosan tudom, hogy a román katonaság fel volt készülve erőszak alkalmazására az Erdélyből vonatokkal érkező magyarok ellen; ennek talán tömegmészárlás lett volna a vége. Csak nehezen sikerült az indulatokat lecsillapítani. Ezután a gimnáziumban megalakult a Vatra Românească szervezet, ellehetetlenítve a további tanítást. Ilyen körülmények között én a segesvári gimnáziumban nem maradhattam tovább tanítani.

A feleségemmel egy-egy hátizsákkal átjöttünk Magyarországra. Budapesten egy ismerősömnél húztuk meg magunkat. Ő ajánlotta fel, hogy lakjunk békési házában, amely üresen állt. Kiderült, hogy több másik család is itt telepedett le az erdélyiek közül, orvosok, tanárok, a keresztény értelmiség magva.

– Magyarországon tanított egyházi és nem egyházi iskolában is. Mi a különbség?

– Röggtön a szeptemberi tanévkezdéssel Békésen, a mezőgazdasági szakközépiskolában kezdtem tanítani, aztán az akkor frissiben újjáalakult református gimnáziumban kaptam állást. Ennek létrehozásában szerepet vállaltam, mégis keserű emlék ez nekem. Lerománoztak, és nagyon sokszor, nagyon sokaknak el kellett mondanunk, hogy miért akarunk mi egyházi iskolát. Aki ezt képtelen volt megemészteni, az mindenáron rombolni igyekezett...

Összesen kilenc tanévet töltöttem el Békésen, 2000-ben

kerültem át a békéscsabai evangélikus gimnáziumba. Egy egészen új világ tárult elém. Más szellemiségű iskola, ami nekem valósággal lelki felszabadulást jelentett. Úgy élttem meg, hogy végre jó helyre kerültem. Ez olyan energiákat szabadított fel bennem, amelyeket a diákok közötti jobb munkára tudtam fordítani. Gondolok például a segesvári gimnáziummal, egyko-

ri alma materemmel való testvériskolai kapcsolat kiépítésére, a diákönkormányzat patronáló tanáraként az iskolán belüli kulturális élet színesítésére. Talán emiatt kaptam meg a Békéscsaba Ifjúságáért kitüntetést.

– Megfogalmazta-e már tanári ars poeticáját?

– Nagyon szeretek tanítani. Mindennap azzal a reménnyel megyek be az iskolába, hogy fontos üzenetem van a diákok számára, túl a fizikával kapcsolatos ismereteken. A szemléletüket is formálni kell. Rendszeresen szervezünk például gyűjtéseket, mert fontos, hogy a másokért való felelősség érzését erősítsük a tanulóknak. Szeretném, ha tudnák, hogy csak az erős közösségben van megtartó erő. Megéri energiát és szeretetet befektetni a családi, a baráti vagy a hittestvéri kapcsolatokba. Meggyőződésem, hogy annak az életnek van értelme, amely nem önmagáért van, hanem amely másokért tud munkálkodni, áldozatot hozni a Teremtőtől kapott erővel, szeretettel, együttérzéssel, anyagiakkal.

Én az Istennel való találkozásnak élem meg, amikor a közösség javára munkálkodhatok. Évek óta segítjük például – az iskola vezetésének támogatásával – a bélfenyéri árvaházat. Egy-egy ilyen látogatás komoly változást képes elindítani a diákokban.

Akik hittel élnek, azok mindent és mindenkit túlélnek, erről meg vagyok győződve. Szoktam hasonlókról beszélni a tanítványaimnak. Nagyon boldog és hálás vagyok, hogy olyan iskolában taníthatok, ahol lehet egyáltalán ilyenekről beszélni. Már ez is nagy szó.

■ – SZEGFŰ –

Ajánlás az evangélikus egyház megújulásához

► **A Bács-Kiskun és a Tolna-Baranyai Egyházmegegyes Soltvadkerten szeptember 18-án, a Kelet-békési, a Nyugat-békési és a Pesti Egyházmegegyes Kondoroson szeptember 25-én megtartott felügyelői konferenciájának résztvevői az Idősek az egyházban című téma kapcsán, a közös gondolkodás jegyében az alábbi sorokkal kívánják hozzájárulni Az evangélikus megújulás stratégiájához.**

Idősek az egyházban

A Magyarországi Evangélikus Egyházban több mint negyven szeretetszolgálat és/vagy szeretetotthon működik jelenleg, s a diakóniára mint Isten ügyére tekint egyházunk.

Hazánkban a múlt század hatvanas éveitől megkezdődött a halálozási ráta növekedése, az előregyeds, s a rendszerváltás óta felfedersult a magyar népesség csökkenése. Jól

lehet az időskor Isten áldása, a romló népesedési mutatók kihívást jelentenek az országnak és evangélikus egyházunknak is. A gondokat tetézi az a mélyen rögzült szemlélet is, hogy az időskori életminőségről az állam nyugdíjakkal, segélyekkel gondoskodik majd, az öngondoskodás fogalma szintén ismeretlen a fiatalabb generációk mindennapjaiban.

Hazánkban közel hárommillió öregségi és rokkantnyugdíjas él, a lakosság harminchárom százaléka. Valószínűleg nagyobb arányban lehetnek idősek evangélikus gyülekezeteinkben is. Közülük sokan megfáradtak az életben, méltánytalanság, mellőzés érte őket. Egyházunknak arra kell törekednie, hogy ennek a nemzedéknek az életminősége ne romoljon, kapjanak lelki-spirituális igényeiknek megfelelő támogatást.

Fontos cél legyen, hogy minden egyházközség vegye számba idős hivatottait, szervezzék meg magányos egyháztagjaik látogatását, segítségét. Ahol lehetséges, hozzanak létre evangélikus nyugdíjklubot, ahol

az egyháztagok napközben is kulturált körülmények között, értelmesen tölthetik idejüket, felfedezhetik a tudás korábban elhanyagolt területeit. A foglalkozások szervezésébe, lebonyolításába vonjuk be idős testvéreinket. Sok evangélikus nyugdíjas értelmiségi szívesen megosztaná tudását, tapasztalatait másokkal. Biztosítsunk számukra lehetőséget erre!

Hívó önkéntesek bekapcsolásával hívják életre az idős, gyógyíthatatlan betegek lelki támogatását, hogy – egyházunk tanításainak megfelelően – életük befejezését megkönnyítsék. Mert nem elég észrevenni a szenvedőt, segítséget kell neki adni!

Gyülekezeteink, egyházunk állásfoglalásaikban kérjék a fiatalabb nemzedékeket a diakóniai munkában való határozott részvételre, s mutassanak rá az öngondoskodás fontosságára is.

■ LENGYEL ANNA, a Déli Egyházkerület felügyelője
KOSZKÁR, a Nyugat-békési Egyházmegegyes felügyelője, a téma gondozója

Jézus szavával és Bach zenéjével

Fasori emlékkoncert

Utolsó kántori szolgálatának helyén, a budapest-fasori evangélikus templomban emlékeztek egyházzenei áhítattal az egy évvel ezelőtt elhunyt lelkész-organistára, **Gáncs Aladárra**, az *Evangelikus Élet* egykoron legnépszerűbb szerzőjére. A fasori kántor utód, **Gálos Miklós** kezdeményezésére megszervezett december 4-i alkalmon **Bach** művei közül csen-dültek fel toccaták, fűgák,

A szomszédos hasábokon **Gálos Miklós** megemlékezését közöljük, amely a temetést követően a fasori gyülekezet lapjában, a *Körlevélben* jelent meg.

■ BODA ZSUZSA felvétele

In memoriam Gáncs Aladár

Kottákat lapozgatok. **Aladár** bácsi hagyatékából kaptam őket **Gáncs Péter** püspökmtől mint **Aladár** bácsi utóda a fasori orgonánál. Peters-féle Bach-kötetek, mind a kilenc, némelyik több példányban is, *Pachelbel*, *Sweelinck*, *Frescobaldi*, *Buxtehude*, más régi mesterek, de *Franck* is meg zongorakották, *Beethoven*, *Chopin*. Legtöbbjük szakadt, némelyik rongyos is.

Összekeveredett lapokat illeszték a helyükre, és közben ámulok. **Aladár** bácsi mindezt tényleg végigjátszotta. Ujjrendek, kötőívek, regisztrációk, megjegyzések *Zalánfytól*. Beírt korálzsövegek. A darabok előtt sokszor idéztek zenei lexikonokból, *Spittától*.

Egy egyházzenei-lelkész hagyatéka. A tulajdonosi bejegyzések között váltakozik a *magister Verbi Domini* a főorgonával. Melyik lehetett előrébb való? Nem kérdés: így, együtt.

A beírt regisztrációk tanúskodnak **Aladár** bácsi életének helyszíneiről. A nyíregyházi orgona regisztrációit követik a fasori orgona bejegyzései. De nem ez a végső állomás; az aktív nyugdíjaskorról egy újabb, még egészen jó állapotú kotta szól: *J. S. Bach* orgonaművei 5. kötetében az *Orgelbüchlein*-korál-előjátékok *Deák* téri regisztrációi. Sokszor *Trajtler Gábor* regisztrációinak átvételei: ez így jó. De másutt is ez az alázatos odafigyelés. Lemezhangadások alatt megtalált megoldások, *Walcha* lemezén ez szól. És újabb meglepetések: egy *Koopman*-féle regisztráció.

Aladár bácsi természetesen az orgona-

reform-mozgalom híve volt, a síplevágós korszak orgonása. Sok évvel ezelőtti emlékem egy főtí kántorképzős előadásáról megőrizte a *Salicionai* értelmetlenségéről való gondolatait. De **Aladár** bácsi

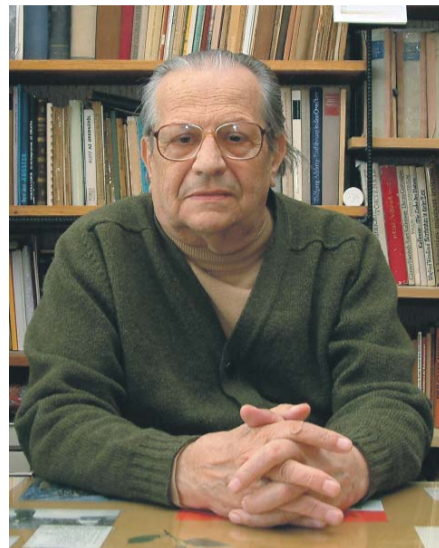

FOTO: BOTTÁ DÉNES

még idős korában is nyitott volt a friss látásra, az új eredményekre, legyen az a romantika korának újrafelfedezése vagy a barokk zene újabb megközelítése.

A gondolati merevség rossz értelmében nem volt dogmatikus – miközben éppen hogy az volt: szilárd alap volt számára *Luther* teológiája és *Bach* zenéje-teológiája. És ez az alap láthatólag mindent fel tudott venni magára. Megváltoztatni semmi újdonság nem változtatta meg, ám gazdagította – és nyilvánvaló: soha nem mondott neki ellent.

Mindez persze csak egy olvasata az életműnek. És mennyi minden lehet még: a családé, ennek karának tagjaié, lelki „cikkszösszeneteinek” olvasóié, előadásainak hallgatóié, a híveké, akik nemcsak az orgonánál hallották **Aladár** bácsi hitvallását, de a szószékről is.

Magam gyermekként a fasori templomban orgonájátéka nőttem fel, majd később, középiskolás koromban az orgonapadon helyettesítettem őt, amikor prédikált. És kicsoda prédikációk voltak azok! Gondolatgazdagok és mégis összefogottak, szórakoztatóak – mily nagy szó! –, ám egyszersmind megvilágító erejük. Néhány hasonlatára, gondolatmenetére több mint húsz év távlatából is emlékszem. Még hanghordozása is itt cseng a fülemben: a bűn olyan, mint a WC-papír, az ember csak egy kicsit szeretne tépni belőle, erre jön az egész guriga...

És a közös szolgálatok végén, trolira várva vagy később, kőbányai otthonában vendégeként ismét csak *Bach*, északnémet orgonák, diszpozíciók hosszú órákon át. És én tanulhattam a principál- és fuvolakar felépítéséről, a csúszkaláda szerkezetéről, ő pedig szívesen hallgatott régi orgonák új restaurálásáról vagy a romantikus nyelvregiszterekről.

Nem tudom, van-e *Schnittger*-orgona a mennyszámban. De azt tudom, hogy ének van, hogy korál van. És azt is tudom, hogy **Aladár** bácsi ott van mindenekelőtt szeretett Jézusánál.

■ GÁLOS MIKLÓS

HIRDETÉS

A Luther Kiadó könyvesboltjának (1085 Budapest, Üllői út 24.) ünnepi nyitva tartása

- December 23-ig hétfőtől péntekig: 9–18
 - December 11., szombat: 9–17
 - December 18., szombat: 9–13
 - December 24-től zárva tartunk, nyitás 2011. január 17-én
- Felhívjuk kedves megrendelőink figyelmét, hogy az ünnepek és az év eleji leltározás miatt a december 21. után érkező megrendeléseket január 17-től tudjuk teljesíteni.

Istentiszteleti rend • 2010. december 12.

Advent 3. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: Mt 11,2–10; 1Kor 4,1–5. Alapige: 5Móz 5,6a.7–10. Énekek: 140., 136.

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; II., **Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. dr. Béres Tamás; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstüch M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidélus Gábor; du. 6. (asztali beszélgetések); **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Aradi György; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21., I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Schulek Mátyás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u.28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kopf András; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Kopf András; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Zsarnai Krisztián; du. 3. (Hermons-ünnepség); **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Ittész István; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Alauda József, a lócsei polihisztor

Az 1595-ös ötvárosi hitvallást – a hitelvek lutheri tanokhoz való igazítását – elfogadó, a *Habsburgok* uralta Magyar Királyság területén fekvő Bártfa, Eperjes, Kassa, Kisszeben és Lőcse városa a három részre szakadt Magyarország egésze tekintetében igen jelentős vallási, kulturális és kereskedelmi központnak számított. Ezen települések életét és jólétét alapvetően német eredetű, lutheránus vallású és az átlagos magyarországi viszonyokhoz képest jóval korábban polgárosult réteg határozta meg. E kultúrkörnek tipikus képviselője volt a negyven évvel ezelőtt született **Alauda József**.

Alauda 1610 körül a felvidéki Lőcsén (ma Levoča, Szlovákia) született – abban a szepességi városban, mely *Jókai Mór* *A lőcsei fehér asszony* és *Mikszáth Kálmán* *A fekete város* című regénye által a magyarság számára mindig megőrződik. Eredeti családnéve, a *Lerch* cipszer származására utal, a felvett **Alauda** név több hivatkozásban *Aluda* alakban szerepel; keresztnévét a kor szokásainak megfelelően a latinos *Josephus* formában használta, míg a szlovák nyelvű életrajzi források *Jozsefként* említik.

Tanulmányait szülővárosában kezdte, majd 1628-tól 1630-ig a híres neves wittenbergi egyetem diákjai között találkozhatunk vele. Három 1629-es és egy 1630-as keltezésű, latinul írt disszertáció fűződik a nevéhez. Ezek közül a szakirodalomban leginkább idézett disputációja (*Disquisitio astronomica secunda de maculis lunae*) **Valentino Kinlenio** adjunktus elnöke alatt természettudományos témával, a Holdon látható foltokkal, az úgynevezett holdtengekkel foglalkozott (írásművét több

forrás helytelenül egy évszázaddal későbbre, 1729-re datálja). Az egyetemen szokásban lévő diák-üdvözlőversek sorában **Kemmel János** későbbi evangélikus lelkész és tanár 1659-ben többek között az univerzitás egykori diákjának, **Alaudának** ajánlotta feleletét.

Hazatérte után, 1630-tól 1641-ig Lőcsén tanított, valamint iskolai konrektorként működött. Ő volt továbbá az ifjú **Thököly** grófoknak – a **Wesselényi Ferenc** nádor által szervezett Habsburg-ellenes összeesküvés résztvevőjének, a kuruc hadvezér, erdélyi fejedelem **Thököly Imre** (1657–1705) édesapjának, **Istvánnak** (1623–1670), valamint féltestvérének, **Zsigmondnak** (1618–1678) – a nevelője. A helyi közéletben betöltött fontos szerepét jelzi, hogy 1641-től városi tanácsosnak, szenátornak választották meg, 1655-től 1660-ig pedig Lőcse bírói tisztségét látta el.

Alauda nevét költőként is számon

tartják. Több latin nyelvű alkalmi költeményt jegyzett. Elsősorban lakodalmi verseket – köztük a késmárki evangélikus teológus, tanár, orvos, császári matematikus, geográfus és csillagász **Frölich Dávidnak** és ifjú arájának szólót –, de gyászvers is fűződik nevéhez. 1634-ben **Luther Márton** katekizmusának **Pribiž Dániel** által szlovák nyelven megjelentett, csatlománként elmékedéseket, imádságos és énekeskönyvet tartalmazó kiadásába, 1638-ban **Cebani Ábrahám** szentírási idézetekkel, előhanggal, magyarázatokkal kiegészített evangélikus vallási költeményt tartalmazó kiadványába írt köszöntő verset.

Családtagjai közül lányáról, **Alauda Zsuzsannáról** van tudomásunk. Ő **Günther András**sal (1634–1709) kelt egybe 1663-ban. **Günther** **Maldurban** (ma Podhorany, Szlovákia) született; **Sárospatakon**, **Sátoraljaújhelyen**, majd a wittenbergi és a jénai egyetemen tanult, **Szepesolasziban** (ma Spišské Vlachy, Szlovákia), illetve **Káposztafalván** (ma Hrabušice, Szlovákia) töltött be evangélikus lelkészi állást. A protestánsüldözések miatt a szászországi Lipscebe menekült, aztán **Namburgban** fődiakónusként szolgált.

Az írott források ebben a korszakban – úgyszintén felvidéki területen – hasonló vezetéknevvel, illetve keresztnévvel **Alauda József** (*Ioseph Bertalan* (*Bartholomaeus*) lőcsei evangélikus lelkész és a német nyelvű gyülekezet adminisztrátorát, valamint **Alauda Mihályt** (*Michaele*) említik még, de a rokonság ténye és foka ma már nem állapítható meg.

Maga a lőcsei polihisztor, **Alauda József** 1664. december 14-én hunyt el.

■ REZSABEK NÁNDOR

Kétezer tizenegy

E sorok írója csak „fél fülel” figyelte a zenés blokkok közötti híreket és reklámokat, miközben rádiót hallgatva sétált be a Margit hídtól az *Evangélikus Élet* Üllői úti szerkesztőségébe. Az egyik rövidke szpot a kommunista időszak „ereklyéinek” árverését hirdette; a bevételt a vörösiszap-katasztrófa áldozatainak ajánlották fel. Az az információ volt a reklámban a leginkább meglepő, hogy az érdeklődőket nem egy külön weblapra irányították, hanem egy facebookos aloldalra (<http://facebook.com/jotekonysag>), miközben valójában az egész aukciót a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szervezte.

Persze azt kell mondani erre, hogy ez a helyes kommunikációs stratégia. Elvégre ha valakit szeretnénk megszólítani, annak egyik alapfeltétele, hogy *legyenek* emberek, sőt egészen pontosan *elérhető távolságban* legyenek megszólítható emberek. És ha a mai magyar webet nézzük, akkor a Magyarországon leglátogatottabb Facebook az a helyszín, amely ennek a követelménynek a leginkább megfelel. Ráadásul céges vagy intézményi oldalalt pofonegyszerű létrehozni, és a megszokott felhasználói felület garancia arra, hogy a látogatók otthon fogják érezni magukat rajta.

Hiába próbálna meg a minisztérium a saját honlapjának berkein belül ennyi látogatót elérni, márt ott akadályba ütközne, hogy miként jegyeztesse meg a megfelelő címet egyetlen rádiós reklám meghallgatásával. A *facebook.com* pedig szinte mindenkinek ismerősen hangzik már, a nagyon találatlan kiválasztott „játékonyág” utó-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

tag pedig jól megjegyezhető – magam is könnyen fel tudtam idézni napokkal később, a cikk írása közben.

Egyre többen látják a saját, egyedileg fejlesztett weboldalak végét. Manapság a legtöbb üzleti kommunikáció megoldható egy Facebook-oldal és egy Twitter-azonosító használatával, illetve esetleg egy rendszeresen karbantartott Tumblr- vagy Posterous-blog működtetésére lehet még szükség. Ráadásul ezek olyan szolgáltatások, amelyek nemcsak most állnak ingyenesen rendelkezésre, de későbbi fejlesztésükért sem a felhasználóknak kell fizetniük.

A webfejlesztésnek mindig is sarkalatos pontja volt, hogy a design és a használhatóság miképpen ötvöződjön egy adott oldalterven belül, és vitathatatlan, hogy korunk legnépszerűbb webes alkalmazásai azért működnek, mert inkább tekinthetők használati tárgynak, mint dísz tárgynak. 2011-ben egyre kevésbé fog számítani, hogy egy oldal hogyan néz ki, inkább az kerül előtérbe, hogy miként lehet használni.

Ez részben a mobiltelefonos internethasználat tömeges elterjedésével párhuzamosan végbemenő folyamat. A mostani karácsonyi szezonban már tízezer forint alatti áron is elvihető modern, *Android* operáci-

ós rendszerrel működő telefonok, és az ehhez kapcsolódó tarifákat is úgy alakították ki, hogy a készülékkel történő netezés igényeinek feleljen meg a legjobban.

Az okostelefonok viszonylag kicsi kijelzőjén nem szabad felvonultatni semmilyen felesleges sallangot, amely a használhatóságot rontja, ugyanis emiatt nem is fogják használni az emberek az adott alkalmazást vagy szolgáltatást. Ez a tendencia pedig óhatatlanul nyomokat fog hagyni a teljes interneten.

Az olyan új technológiák, mint a HTML5, a CSS3 vagy a Typekit, lehetővé teszik, hogy egy internetes oldal is olyan széles vizuális és tipográfiai eszköztárat használjon, mint amely a nyomtatott médiában már jó néhány éve rendelkezésre áll, de remélhetőleg az egyszerű felhasználói felületek iránti igény nem engedi majd elburjánzani a sokfajta betűtípus használó, csírcsírásé oldalakat.

A weboldalak általában így is feletébb tarka képet fognak mutatni, hiszen a különféle megosztóikonok vagy a Facebook „Tetszik” gombja megtalálható lesz a legtöbb honlapon, amelynek az a célja, hogy eljuttassa üzenetét a látogatókhoz. Szerencsére ezek szintén megszokott formákat öltöttek, így használatuk egyre természetesebbé válik mindenki számára.

Az olyan régi szavak pedig, mint a *szörfölés* vagy a *böngészés*, szép lassan kopnak majd ki a használatból, ahogyan egyre több és több időt töltünk valamely internetes oldal üzenetfolyamában. Legalábbis 2011 részben erről fog szólni.

■ NAGY BENCE

Kapcsolatépítés adventje

► **Kolozsvár egyik gyönyörű belső udvarában kellemes hangulatú alkalmak sorozata nyitotta meg az idei adventi időszakot. A helyi evangélikus-lutheránus egyházközség november 27–28-án adventkezdő hétvégére hívta a gyülekezet tagjait és a város lakóit.**

A hétvége csúcspontja a felemelő istentisztelet után az adventi vásár volt, amelyen közel háromszáz látogató fordult meg.

Az evangélikus templomban és udvarán zajlott programokra a helyiek ez alkalommal két csoportot is vendégül láttak: a Budapest közel-

csolat a pilisiekkel, és a brassói evangélikus fiatalok is ismerkedtek a kolozsvári gyülekezettel, valamint a Collegium Lutheranicummal. Mindezeket túl pedig kezdetét vette az adventi felkészülés is, amely Istennel való kapcsolatunk helyreállítását, megerősítését célozza meg.

Az ünnepségsorozat advent előesti ifjúsági vespéréval indult. Az igehirdetés szolgálatát *Kozta István* brassói evangélikus lelkész végezte, *Boldizsár Beáta* kolozsvári lelkészjelölt pedig gyönyörű hangon vezette az ősi vespera liturgiáját. A brassói ifjúság színjátszó társulata *Karinthy Frigyes Visszakérem az iskolapénzt* című darabját mutatta be. A tehetséges fiatalok élvezetes játéka közben

a kapcsolatépítés felemelő alkalma volt. Megtisztelte jelenlétével az együttléte *Szilágyi Mátyás*, a Magyar Köztársaság kolozsvári főkonzulja és *László Attila*, a város alpolgármestere is. Isten igéjét *Pángyánszky Ágnes* pilisi evangélikus lelkész hirdette, a liturgia szolgálatát pedig *Kozta István*, illetve *Kalit Eszter* kolozsvári lelkészjelölt végezte.

Az igehirdetésben elhangzott, hogy az adventi időszakban az ajándékok beszerzésénél és az elengedhetetlen otthoni készülődésnél sokkal fontosabb, hogy az Istennel való kapcsolatunk legyen az első helyen. Ha Istennel ápoljuk a kapcsolatunkat, akkor valóban átélhetjük karácsonykor azt a békességet, szeretetet, megajándékozott örömet, amelyre vágyunk. Csak ha az isteni megbocsátást elfogadjuk, akkor tudunk majd családkunkban, közösségeinkben meggyógyult és szeretetteljes kapcsolatokat megélni. Örömteli karácsonyunk csak megbékélt közösségekben lehet.

A pilisi gyülekezettel kialakuló testvér-gyülekezeti viszony is alkalom lehet az egymást gazdagító szeretet megtapasztalására.

Az istentiszteletet követő, jó hangulatú adventi vásáron az evangélikus-lutheránus egyházközség udvarán tizenegy árus kínálta portékáit. Közöttük voltak a – hetek óta készülődő – vallásórás gyerekek, a Collegium Lutheranicum ifjúsága, a Múltó Élet Egyesület fogyatékkal élők csoportja, az óvodások, és megvásárolhatók voltak a Báthory István Elméleti Liceum kiegészítő osztályának kézműves munkái is. A lelkiek után minden látogató csillapíthatta – forralt borral és finom kolbásszal – a test éhségét is.

■ KALIT ESZTER

EVÉL & LEVÉL

Profétai szó a püspökválasztásról

„Profétai” azért, mert az általánosan elfogadott vélemény ellenében szól, ilyesmire pedig nem szoktak figyelni. Mégis szól: ne válasszunk új püspököt, sőt a megmaradó két püspök közül is válasszunk *egy*et, aki egyházunkban a jövőben ezt a hivatalt betölti. Azt, hogy a jelen körülmények között ezt hogyan lehet megvalósítani, nem tudom. Vannak, akiknek tudniuk kellene. Egyházi törvényeink három püspökről beszélnek, de ezeket a törvényeket mi magunk hoztuk, tehát meg is tudjuk őket változtatni, ha erre van akarat.

Meg kellene szívlelnünk a vasárnap evangéliumát, melyben Jézus arról beszél, hogy aki tornyot akar építeni, először kiszámolja a költségeket. Aki hadba vonul, az számba veszi embereit.

Evangélikus egyházunknak nincs pénze, embereinek száma pedig egyre csökken. Mi mégis, a tények ellenére építkezünk. Hitünket bizonyítandó azt mondjuk, az Úr majd segít, azt mondjuk, „békesség, békesség... az Úr temploma, az Úr temploma van itt” (Jer 6,14; 7,4)

Figyelünk-e az idők jeleire, vagy parányi egyházunknak csak azért is lesz három püspöke, nagy egyházi irodája, felújított templomai és parókiái? Bizonyítani fogjuk, hogy még mindig nagy történelmi egyház vagyunk! (Lásd még Mt 10,39)

SZILAS ATTILA (*Várpalota*)

Pusztaföldvári tűzvész

„Meleg fogadtatásban” részesült az a teológushallgató, aki szuplikációs vendégszolgálatra érkezett december 4-én a pusztaföldvári evangélikusokhoz. *Lászlóné Házi Magdolna* helyi lelkéssel és fiával mindössze néhány kilométerre voltak a településtől, amikor telefonon kapták a hírt: ég a földvári parókia.

A tűz a lelkészlakás – dolgozószobaként is használt – nappalijában keletkezett. És bár az orosházi és mezőkovácsházi tűzoltóság szakemberei mindent megtettek a lángok megfékezése érdekében, a helyiség szinte teljes egészében kiegégett. A tűz martaléka lett többek között a lelkész szépirodalmi és teológiai könyvtárának jelentős része, Luther-kabátja, a hivatali számítógép, multifunkciós nyomtató és telefon. A szomszéd helyiségekre ugyan nem terjedtek át a lángok, azonban a magas hőmérséklet jelentős kárt okozott, és vastag korom tette használhatatlanná az egész épületet, amely télen istentiszteleti helyként is funkcionált.

A tűzoltóság szakemberei nem tudták megállapítani a tűz pontos okát. Talán a korszerűtlen elektromos hálózat miatt csaptak fel a lángok.

Már az oltási munkálatok alatt többen felajánlották segítségüket. *Dr. Baranyi István*, a település polgármestere támogatásáról biztosította az egyházközséget. A Magyarországi Evangélikus Egyház, a Déli Evangélikus Egyházkerület és a Nyugat-békési Egyházmegye vezetése is segítséget ígért a pusztaföldváriaknak, ahogyan számos gyülekezet is jelezte segítő szándékát.

A Magyarországi Evangélikus Egyház statikus munkatársa két nappal a tragédia után személyesen tekintette meg az egyébként is rossz műszaki állapotban lévő ingatlant. Az illetékes egyházi szervek a szakértő véleményének függvényében alakítják ki álláspontjukat az épület sorsáról.

Néhány órával a lángok megfékezése után a történetek ellenére hálátelt szívvel gyűjtötták meg az adventi koszorú második gyertyáját Pusztaföldváron. A községi könyvtárban megtartott vasárnap reggeli istentiszteleten *Hidasi Márk* teológus igehirdetését követően köszönte meg a gyülekezet Istennek, hogy komoly személyi sérülés nem történt.

■ *EvÉlet*-infó

HIRDETÉS

KARÁCSONYVÁRO

Kacagó koncert – könyvbemutató
DÖBRENTÉY ILDIKÓ,
LEVENTE PÉTER,
TÖRÖK GYÖRGY bábos
és a KÖZÖNSÉG társasjátéka

Időpont: 2010. december 18., szombat, 16.00–18.30.

Helyszín: a Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség temploma (1085 Üllői út 24.).

Megközelíthető az épület udvara felől.

További információ: Luther Kiadó
1/317-5478, 20/824-5518
kiado@lutheran.hu
A belépés díjtalan.

A *kisded első csodája* című gyermekkönyvet dedikálja Döbrentey Ildikó és Magyar Krisztina grafikus.

A hónap gyerekkönyve(i) – decemberben a Luther Kiadótól 1500 forintért

Gyermekvár 1. • Gyermekvár 2. • Bohócos társasjáték

Vásárolj meg a hónap könyveit kedvezményesen!
<http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu
• Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

A SZERZŐ FELVÉTELE

ben fekvő Pilis város evangélikus gyülekezetének vezetősége, illetve a brassói ifjúság negyvenöt fős csoportja – lelkészével együtt – látogatott el a hétvégén a kincses városba. Az idei adventben megszületett a testvérkap-

mindenki nevetésben tört ki a jellegzetes karinthys poénok hallatán. Az este jó hangulatú közös vacsorával zárult.

Advent első vasárnapjának – magyar-német nyelvű – istentisztelete

HÍREK, HIRDETÉSEK

A farkasréti ökumenikus esték következő alkalmán, december 13-án, hétfőn 18.30-kor Székely András tanár *A szeretnyelvekről biblikus alapon* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus-református templom, Budapest XI., Németvölgyi út 138. Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt!

A Páratlanklub következő alkalmának vendége *Bence Zsófi Anna* gyógytornász lesz, aki *Advent a trópusokon* címmel tart előadást. Időpont: december 14., kedd 18 óra. Helyszín: az országos iroda épülete (Budapest VIII., Üllői út 24.). Mindenkint szeretettel hívnak és várnak a Páratlanklub szervezői.

HALÁLOZÁS
„Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagyok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,28) Mély fájdalommal tudatjuk, hogy özv. *Kutas Elekné született Pintér Zsófia*, a zalaistváni gyülekezet volt papnéja és kántora életének 84. évében visszaadta lelkét a remtő Urának. Édesanyánktól december 10-én 12 órakor Budapesten, a Farkasréti temetőben búcsúzunk. Egyben köszönetet mondunk mindazoknak, akik utolsó földi útjára elkísérik, vagy gyászunkban bármilyen módon osztoznak.
Loósné Gyöngyi, Pirooska, Nóra és a gyászoló család

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb december 14-én 19 órától Taizéma és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: <http://gyertyafeny.lutheran.hu>.

Kedves Olvasóink!
A december 19–26-i dátummal 32 oldalon megjelenő összevont, ünnepi lapszám lesz az Evangélikus Élet idei, 75. évfolyamának utolsó száma. Ára 500 forint.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jézus megérintette a tanítványokat, és így szólt hozzájuk: „Keljete fel, és ne féljete!” Mt 17,7 (Zof 3,15b; Mt 11,2–6/7–10; 1Kor 4,1–5; Zsolt 33) Jézus érin-tése felráz szenderegésünkből. Felállít és útra indít, mindezt pedig az ismeretlentől vagy bármitől való félelem nélkül. Legalábbis ő ezzel biztat minket. A Krisztus-követés útja a szeretet útja. A szeretet pedig kiűzi a félelmet. Napi elcsendesedésünkkor, amikor Isten a belső szobánkban hozzánk lép, fűrödjünk meg éltető szeretetében, és akkor bennünk is növekedni kezd ő maga, aki a szeretet, elűzve lelkünk baljós árnyait és félelmeit.

Hétfő

Lelekem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt. Zsolt 130,6 (2Pt 3,13–14; Mt 3,1–6; Ézs 14,1–23) Vajon – életünk és személyiségünk külső, felületi mázát lehántva – mi lakozik lelkünk mélyén, vágyaink gyökerénél? Bármire vágyunk vagy törekszünk is e földi létben, még ha elérjük vagy kielégítjük is, mindig valami új és újabb hiányérzet fog föllépni szívünkben. Végző soron az Isten iránti, az igazi teljesség iránti elementáris sóvárgásunk a gyökere mindennek. Ha ő maradéktalanul betölt majd minket, akkor már nem vágyunk semmire, hisz benne a teljesség is a miénk lesz. Addig pedig lelkünk várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt!

Kedd

Mária mondta: „Rátékitett szolgálóleánya megalázott voltára: és íme, mostantól fogva boldognak mond engem minden nemzedék.” Lk 1,48 (Zsolt 51,13; Mt 3,7–12; Ézs 19,16–25) Talán mondhatjuk a boldogságos Szűz Máriát az első kereszténynek, hisz ő volt az első, aki igent mondott Jézus Krisztusra, mikor méhébe és szívébe fogadta őt. Mária boldogsága azonban, bár első, mégsem egyszeri és egyedi: bármelyikünk részese lehet belőle, hiszen Krisztus a mi szívünkben is meg akar születni. Így készülünk a közelgő karácsonyra! Hiszen ahogy *Angelus Silesius* mondja: „Krisztus ezerszer megszülethet Betlehemben, örökre elvesztél, ha tebenned nem!”

Szerda

Isten, aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyan ajándékozna nekünk vele együtt mindent? Róm 8,32 (Jer 32,40; Mt 21,28–32; Ézs 25,1–12) Oly sokszor zsörtölődünk sorsunk alakulása felett. Ha nem vagyunk megelégedve azzal, amink van, amilyenek a körülményeink, gondoljunk bele abba, hogy Isten már odaadta nekünk a legnagyobbat és a legtöbbet, amit adhatott. Egyedül Jézusban lehet mienk a teljesség és a lélek megelégedettsége, békéje. Hiszen Krisztussal Isten királyi trónusára emelkedhetünk, ahogy ő ígéri: „Aki győz, annak megadom, hogy velem együtt üljön az én trónusomon; mint ahogy én is győztem, és Atyámmal együtt ülök az ő trónusán.” (Jel 3,21)

Csütörtök

Szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket. 1Pt 2,9 (3Móz 26,12; Mt 11,7–10/11–15; Ézs 26,1–6) Valóban tudjuk, tapasztaljuk, éljük ezt, vagy csak a Bibliából olvasott információról van szó? Vajon úgy tekintünk a templompadok mellettünk ülőkre, mint Isten szent népének tagjaira? Többet jelent számunkra, van több tartalma a „testvérek” megszólításnak, mint az „elvtársaknak” volt még nem is olyan régen? Élünk úgy, hogy legyen, és akkor ez már önmagában is Isten nagy tetteit fogja hirdetni, mindazt, amit bennünk és közösségeink életében cselekedtet!

Péntek

Hat napon át dolgozz, de a hetedik napon pihenj. 2Móz 34,21 (Zsid 4,10; Lk 1,26–38; Ézs 26,7–21) A munka és a pihenés egyensúlyát nem könnyű megtalálnunk. Egyfelől testi-lelki túlhasználtság jellemzi sokunk életét, míg másokat legjobb szándékuk mellett is munkanélküliség sújt vagy fenyeget. Nemcsak a betevő falat megszerzéséért való „gürzés” mókuskerekében nem tudunk szünetet tartani, hanem folyamatos stresszöngében élünk. Adjuk meg tehát a testnek, ami a testé, a léleknek, ami a léleké, a szellemnek, ami a szellemé! Ha a harmónia felborul, előbb-utóbb mi magunk látjuk kárát. Isteni parancs ez a mi védelmünkben, vegyük komolyan!

Szombat

Töredékes az ismeretünk és töredékes a prófétálásunk. Amikor pedig eljön a tökéletes, eltöröltetik a töredékes. 1Kor 13,9–10 (Jób 11,7b; 1Thesz 5,16–24; Ézs 28,14–22) *Ady Endre* a 20. század életérzését így fogalmazta meg: „minden Egész eltörtött”. Valójában azonban a bűnbe esett emberi lét és a történelem sodrába vettette mindig is hűjával voltunk, vagyunk és leszünk is a teljességnek, a tökéletességnek. Jézus Krisztusban a teljesség, a tökéletesség lép be a töredékesbe, a mi bűn, betegség, öregedés és halál által szilánkokra zúzott életünkbe is. Ha meglátjuk őt életünk tükörszilánkaiban, akkor megláthatunk valamit az előttünk álló reménységéből is.

■ LÁSZLÓ VIRGIL

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 12-étől december 19-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
10.55 / m1 <i>Református magazin</i>	10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Lelki szósz</i> (evangélikus félóra)	11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i>	4.30 / m2 <i>Ars Hungarica</i>
11.20 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i>	10.45 / m2 <i>Híres magyar könyvtárak</i> Az egri érseki könyvtár	12.10 / PAX <i>Raffay Sándor (magyar dokumentumfilm, 2007) (36')</i>	Halotti beszéd, Ómagyar
11.30 / m1 <i>Látogatóban Gryllus Vilmosnál</i>	15.05 / m1 <i>Szülőföldemen</i> Felső-Bodroghköz	13.33 / Bartók rádió <i>Szathmáry Zsigmond játsszik a Mátyás-templom orgonáján</i>	Mária-siralom
12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a soproni evangélikus templomból</i>	18.30 / Kossuth rádió <i>Határok nélkül</i>	15.35 / m1 <i>Összhang</i> A Kárpát-medence zenéje	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórája
12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	19.40 / M. Katolikus Rádió <i>Szóról – szóval</i> Beszédművelők műsora	18.15 / m2 <i>Ájtáró</i> Sorsok és történetek a Kárpát-medencében	16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Testvéregyházaink életéből</i> Jelentések a protestáns világból
15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i>	20.40 / Duna Tv <i>Zsájkalu</i> (magyar dokumentumfilm, 2007) (76')	0.40 / Duna Tv <i>Vers</i> Reményik Sándor: József, az ács, az Istennel beszél	19.35 / Bartók rádió <i>V. Haydn vonósnégyes-fesztivál, Fertőd, 2010</i> Az Accord vonósnégyes hangversenye
19.50 / Kossuth rádió <i>A szánkó. Móra Ferenc meséjét Básti Juli mondja el</i>	23.30 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Benne: Luciano Andrés Borrillo: Rekvium		19.40 / Kossuth rádió <i>Téli mese. Válogatás T. Horváth József és a Kaláka együttes felvételeiből</i>
21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsőrete</i> Benne: Requiem; Sztravinszkij: Zsoltárszimfónia			22.25 / Duna Tv <i>A tél 53 napja (spanyol filmdráma, 2006) (91')</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i>	11.30 / TV2 <i>Mint a hurrikán</i> (amerikai romantikus film, 1999) (106')	5.45 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i>	10.15 / m1 <i>Evangélikus magazin</i>
12.05 / Bartók rádió <i>Bravissimo.</i> Benne: Reger: Mária bölcsődala Gruber: Csendes éj Humperdinck: Karácsonyjéj Yon: A kis Jézus	14.25 / m2 <i>Magyar elsők</i> Az első magyar filmszínház 19.35 / Bartók rádió <i>Hangverseny-különlegességek</i> Schubert: VIII. (Befejezetlen) szimfónia Bruckner: V. szimfónia	12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Hajlékot Istennek 15.30 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyökössy Endre tanítása 17.00 / Duna Tv <i>Pannónia 3 keréken</i> Szegecstől Bácsalmásig	10.45 / m1 <i>Református magazin</i>
16.00 / PAX <i>Én vagyok a jó Pásztor</i> A Zákus Médiacentrum evangélicációs műsora	18.10 / PAX <i>Invocatio Musicalis.</i> Korál- és zsoltafeldolgozások 19.05 / m2 <i>Camino (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2005) (25') 1. rész</i>	19.06 / m2 <i>Süni és barátai</i> Szabad-e betlehemezni? 20.00 / PAX <i>Kerékpártúra egyháztörténeti utakon</i> Túl a Tiszán 20.04 / Kossuth rádió <i>Az álmatlan király</i> Sziráky Judit mesejátéka	12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> Családok karácsonya 14.00 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk Helsinkit, a Kalio-templomot</i> A Lathi rézfúvóskvintett hangversenye
19.00 / Duna Tv <i>Hallgatott ma már Haydnt?</i> (osztrák dokumentumfilm, 2008) (59')	20.00 / M. Katolikus Rádió <i>Keresztény Közéleti Akadémia</i> 23.50 / Duna Tv <i>Pillangó a szélben</i> (iráni filmdráma, 2004) (95')	21.00 / m1 <i>Piaf (francia-angol-cseh filmdráma, 2007)</i>	14.15 / m2 <i>Zsinagógák</i> 16.00 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk Londont, a knightsbridge-i Szent Pál-templomot</i> A BBC Singers hangversenye 17.20 / Viasat3 <i>Holt Költők Társasága</i> (amerikai filmdráma)
19.00 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a pécsi Kodály Zoltán Konferencia- és Koncertközpontot.</i> A Pannon Filharmonikusok hangversenye			19.00 / Bartók rádió <i>Egy óra világgzene</i>
23.40 / Duna Tv <i>Ede megevé ebédem</i> (magyar vígjáték, 2006) (90')			

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519; fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

